

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 24 (3186) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Ezer vonalon

folyik a társadalmi munka a hadbavonultakért és hozzátartozóikért. A legkisebb egyesülettől a legátfogóbb szervezetekig — mindenütt a külső és belső front legrászorultabb magyarjai állanak a gondozás, a törődés középpontjában. Nincs gyűlés, nincs értekezlet, amelyen ne velük kezdenék el a tárgysorozatokat, amelyen nem az ő gondjaikat és bajaikat ennék mindenki és minden elé. Még akkor is megkapó és meggondolkoztató jelenés ez, ha a legtöbb helyen csak a szavaknál maradnak. Mert egy szó sem esik hiába. Minden szó rést üt valakinek a szívében és ha eljön az adott pillanat, talán egy segélyért kinyújtott kéz, talán egy kérés szó fogja learatni a gyümölcsét. Az emberek lassan mindenütt csak ezt hallják, mindenütt ezt olvassák és ezt látják. Olyan következetességgel szólít fel mindenkit segítségre, áldozatos tetteire a magyar élet teljes mozgósítása, amely elől kitérni, elbujni nem lehet.

Csak látogassunk el a hivatalos társadalmi gondozás valamelyik irodájába. Az adatszerezés és nyilvántartás minden vívmánya mozgósítva van az elesettek érdekében és az elesettek között az elsőség a hadbavonultak hozzátartozóit illeti. Hibák mindenütt akadnak — ki az, aki a maga dolgát teljesen hibátlanul tartja — és az eszközök dolgában is sok kívánnivaló van, a szándék azonban nemes, minden vitán felül álló. Vagy menjünk el oda, ahol az önkéntes szeretet állított fel magának íróasztalt, nyitott meg könyveket, nyilvántartásokat gyűjtött tagokat, munkatársakat — a Bajtársi Szolgálat irodájába — és azonnal fogjuk látni, hogy a háború sok árnyoldala mellett a legnagyobb értékek a legszebb tulajdonságok felbresztője és melegágya lehet. Jönnek-mennek az emberek, egymásnak adják a kilincset az ügyesbajos asszonyok, gyermekek. Mindenkinek van valami baja. Mindenkinek hiányzik valami. Uriasszonyok jönnek be és adják elő annak a családnak a panaszt, amelynek gondozását vállalták. Kinyílik a szekrény és ruhanyagok, kötött mellények, harisnyák kerülnek ki belőle. Mindenkit jó szívvel hallgatnak meg és mindenki kap a segítség mellé még jó szót is, ami nem kicsi és lebecsülendő dolog ma-napság.

Nem akarunk részletesen beszámolni, csak rámutatni arra, hogy a szeretetnek, az önkéntes kötelességvállalásnak az utjai, módszerei egyre szaporodnak Ezer vonalon folyik a munka a hadbavonultakért s az ezer vonal ezer szála még szorosabbra fűz össze bennünket: szegényt gazdaggal, kicsit naggyal. Az ezer uton a közösségi élet értékeinek egész tárházát mutatkoznak meg és kínálkoznak fel.

A mai háborúnak ezt a nagy tanulmányát és nyereségét meg kell tartanunk későbbi életünk számára is.

Mélyen előretörték a németek a Don vidékén támadó szovjet hadoszlop olába

Nagy fölénnyel került a mozgó német hadviselés a kialakult harcokban Honvédeink is derekasan kiveszik részüket a sikeres elhárító tevékenységből

Minden szakaszon megállították a németek az angol-szász szövetségesek tuniszi előnyomulási kísérleteit

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A Don kanyarulat északi részén és a Don középső folyása mentén az újonnan bevetett német tartalékegységek támogatásával a német csapatok mélyen előretörték egy támadó bolsevista hadoszlop oldalába. A meglepetésszerű támadás megzavarta a bolsevista hadműveleteket. Elkészenedett különharckokra és páncélosok közötti párbajra került sor és a harcokban a mozgó német hadvezetés megint nagy fölénnyel került elő. Néhány óra alatt a német kötelékek megtisztították a csatateret és a szovjet csapatokat rendellen visszavonulásra kényszerítették. Közben a bolsevisták súlyos veszteségeket szenvedtek. A harc színhelyén maradt 16 szovjet páncélos, 9 darab 15 centiméteres löveg és sok gépfegyver. Voronyezstől nyugatra változatlan hevességgel egész napon át tartottak a súlyos váltakozó harcok. Több községet, mely-

ben a bolsevisták a német csapatok hátában megvetették lábukat, ismételtlen harccal kellett felszabadítani. A német légiere rendkívüli hatással biztosította meg a szovjet csapatoknak azt az igyekezetét, hogy támadásaikat a keskeny betörési helyeken újonnan bevetett hadoszlopokkal kiszélesítsék. Ismételt támadásokban mindenféle bombákkal árasztották el ezeket a szovjet csapatokat. Előzőleg azonban az erős bolsevista légharítást mély támadásokkal kikapcsolták. Voronyezs térségben a német repülőgépek megsemmisítettek teljesen megrakott 187 szovjet járművet, 15 páncélos, 4 légharítót, 3 nehézlöveget és sok löszerszállítványt. Német csatarepülőgépek légharásban lelőttek egy ellenséges gépet. Rzev-nél is jó hatással támadtak a német repülőgépek a bolsevista utánpótlást lebonyolító forgalmat. Toropce-nél északi támadás során levegőbe re-

pült egy szovjet löszerszállító vonal, két másik löszerszállító vonal kisiklott. Az arcvonal többi részein csak kölcsönös felderítő és rohamjárótevékenység folylt. A Ladoga-tónál folyó harcban kitüntette magát egy német vadászhadosztály, amelynek átlósait a bolsevisták egész nap támadták, a hadosztály azonban sikeresen megtartotta állásait és 8 páncéloson kívül 4 gyalogsági löveget megsemmisített, vagy zsákmányolt. Légharásban 15 szovjet gépet lőttek le, három a földön pusztítottak el.

A MTI jelenti: 41-ik számú magyar hadijelentés. A honvédevezérkar főnöke közli:

Az elmúlt héten a magyar hadsereg új védőállásainak berendezése, gyengébb ellenséges ellenhatás mellett, természetesen folyt. A Voronyezstől délnyugatra elterülő részen folyó sikeres elhárítóharcokból a magyar csapatok is kiveszik részüket.

Nagyobb ütközetek fejlődtek ki Tuniszban a szembenálló erők között

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Középtuniszban, ahol az angol-amerikai megszállóhadereg francia segédcapatai a múlt héten súlyos veszteséget szenvedtek, csütörtökön nagyobb ütközet fejlődött ki német egységek és angol-amerikai oszlopok között. Egy német egység fontos magaslati állásokat foglalt el egy hegő mentén és az állásokat minden támadással szemben megtartotta. — Eisenhower újabb erőket vont el a megszállócsapatoktól, valamint más harci területekről és ebbe a térségbe szállította. Ugy látszik, az a szándéka, hogy innen indít támadást, hogy előretörjön a keleti partok irányában

mután meghiusult az a terve, hogy elfoglalja a Schitt el Djerid és a Gabes-öböl közötti területet. A német légiere nagy kötelékei támadták az angol-amerikai alakulatokat melyek mozgását erősen akadályozta az esős, ködös idő. Felrobbantottak egy rádióállomást és egy nagy üzemanyagraktárt is.

A Pest írja: Zürichből közli a Pest különludósítója, hogy odaérkezett jelentés szerint az amerikai és szovjet haderőnek Tunisz középső és déli részén megkísérelt előnyomulását a német és olasz csapatok minden szakaszon megállították.

Tanger. (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A casablancái értekezletről érkezett részletes közlésekből kiderült, hogy az értekezlet tényleges munkálatai tulajdonképpen csak 4-5 napig tartottak, mindamellett a tanácskozást nem zárták le, mert remélték, hogy végül Sztalin is enged az unszolásnak és legalább kiküldöttel képviselteti magát. A napok azonban egyre multak, a válasz pedig késett. London és Washington a két fővárosban székelő szovjet nagykövetek útján igyekeztek Sztalinra hatni abban a reményben, hogy legalább Molotovot elküldi Casablancába. Az utolsó nap azután megérkezett a száraz válasz, amely röviden azt tudatta, hogy Oroszországnak most egyéb gondjai vannak, mint a casablancái tárgyalás.

Berlinből jelentik: (MTI) A nagy német rádióban január 30-án délelőtt 11 órakor Göring birodalmi tábornagy a német véderőhöz szólt, 16 órakor Göbbels dr miniszter egy gyűlésen vesz részt. Beszéde végén fellolvassa a Führer kiáltványát.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német

Boisson, Nogues és Peyrouthon akadályozták Giraud és De Gaulle megbékélését

Amsterdam. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol híriroda jelentése szerint egy órnagy, aki De Gaullet elkísérte Afrikába, kijelentette, hogy

a megegyezés De Gaulle és Giraud között nehézségekbe ütközik mindaddig, amíg Boisson, Nogues és Peyrouthon hivatalban van.

Távíratok Iroda jelenti: A nemzeti szocialista hatalom-átvétel tizedik évfordulója alkalmával rendezendő ünnepségre pénteken délelőtt a fasiszta párt küldöttsége Berlinbe érkezett.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Egy most megjelent törvény értelmében a birodalmi kormány a birodalmi gyűlési választásokat 1947. január 30-ig elhalasztotta.

Bezárnak az éjszakai mulatók Németországban

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: Funk birodalmi gazdasági miniszter a Völkischer Beobachterben felhívást intéz a német gazdasági életből — így kezdődik a felhívás — új erőforrásokat kell mozgósítani.

Hangsúlyozza a továbbiakban, hogy ez a háború teljes háború és ezért azt valamennyi erő latbavetésével, az egyesek sorsára és érdekeire való tekintet nélkül kell folytatni.

Berlinből jelentik: (B. T.) A német munkások mozgósítására vonatkozó rendelet leginkább a középosztálybeli asszonyokat érinti és a felsőbb réteg-

Amig'On alszik

a Darnol dolgozik. Nyugodt alvását nem zavarja, mégis meghozza reggelre az anyha és fájdalommentes kiürülést. Kellems hashajtó: **DARNOL**

beliket. A rendelet erősen érinti a vendéglőket, bárakat és más éjszakai mulatókat, mert személyzetüket előretérőleg más célokra használják. Ennek következtében az éjszakai mulatók valószínűleg kénytelenek lesznek bezárni.

Angliába érkezett a buvárhajók jeküzdésére alakult szolgálat parancsnoka

Amsterdam. (MTI.) A Német Távíratok Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat szerint Nagybritanniába érkezett Larson dandártábornok, aki főparancsnoka annak az északamerikai hadsereg légihadereje keretében felállítandó szolgálatnak, amelynek feladata az ellenséges buvárhajók tevékenységének leküzdése. Larson szerint az elmúlt világháború óta az ellenséges tengeralattjárók harcikoszsége és hatósugara hatalmas mértékben megnövekedett.

Amsterdam. (MTI.) A NTL jelenti: Az angol hírszolgálati iroda jelentése szerint az ausztráliai munkás és alkalmaztatási ügyek főmegbízottja, Wurth, teljhatalmat kapott egy most kibocsátott rendelet értelmében, valamennyi férfi és női munkaerő felhasználása terén. E rendelet alapján joga van az Ausztráliában élő minden polgári személyt bármilyen munkára bírni, vagy az illetőt valamilyen szolgálatra felosztítani. Azonfelül joga van egyes személyeknek vagy csoportoknak megtiltani az ausztráliai hadseregbe vagy segédrendőrségi csoportokba való belépését. Ezzel a teljhatalommal akarják biztosítani az ausztráliai hadiipar számára az anyyra szükséges munkaerőt.

63800—1042. lp. M. rendelethez bejelentendő

vas- és fémhulladékot

átvesz A. O. K. áron

Szántay Gyula Engedélyezett ócskavaskereskedő
Mátyás király ut 5/a.

Telefon: Iroda: 27-72. Telep: 21-28.

Igy játszik és így él a Táborig Színház a fronton

Honvédeinknek sok örömet szerzett a bátor és vállalkozószellemű együttes

A hetek óta hulló hó fehér leplel jótékonyan takarja el a félig rombadőlt orosz városka kopott szegénységét. Itt, elől a hadiövezetben, közel a fogaskorgatva küzdők vonalához, egyik nap éppoly csigalassúsággal és véres egyformasággal telik el, mint a többi. A heteknapot az ünneptől csupán a rövid, tábori istentiszteletek ájtatos ünneplyessége választja el, különben a harcokban elfáradt honvédek a jómegérdemelt, de rövid pihenő az ünnepe.

Vasárnap van, talán mi sem vettük

volna észre, ha nem érkezik az ... i parancsnokságtól az értesítés:

„A Budapestről útbaindított 25 tagú Táborig Színház a déli órákban megérkezik.”

Egyik alakulatunk segédtszti szobájában érthető izgalommal várjuk a vonat pontos érkezéséről szóló telefonértesítést. Végre rövid, éles csengetés. A segédtszti sietve veszi fel a kagylót.

— Halló! Igen! Tehát tizenöt perc múlva érkezik az állomásra! Köszönöm. Vége!

Megérkeznek a művészek

Percek alatt beülünk a parancsnokság előtt útrakészben várakozó szánkóba és abban a pillanatban érkezünk a pályaudvarra, amikor a vonat éles féknyikorgás közben megáll. Alig futja végig kereső szemünk a hosszú szerelvényt, máris megpillantjuk az elsőnek leszálló Kiss Manyit. Kissé fáradt arccal, de mosolyogva állja a hivatásos és műkedvelő honvéd fotóriporterek parázstűzét. Még néhány perc és a havas pályatesten csomahalmokkal körülvéve, együtt van a „Társulat”. Itt van Kertész Dezső a feleségével, Plathv Babával, Utrv Anna, Kelemen Lili, Mátray Mária, Polly Anny, R. Tóth József.

Anday Béla, Homonnay Ferenc, Gulácsy Albert, Lászlóffy József, Járay Ferenc, Surányi Győző és sokan mások.

Az ünnepek között, feltűrt kabátgallérral szerényen húzódik meg a Táborig Színház életreklója és lelke. Tolnay Andor igazgató. A Színház parancsnokával, vitéz Z. B. alezredessel együtt egy-kettőre a várakozó két autóbuzba ülteti a társaságot és rövid nevedóra múlva a városparancsnok alezredes üdvözlőbeszéde után, a kijelölt, kényelmes szállásokon pihenheti ki mindenki az öt napos utazás okozta fáradtságot.

Felgördül az ütött-kopott függöny

A pihenő azonban nem sokáig tart. Két óra múlva már a „Színházban” van a „Társulat”, hogy tudásuk és művészetük leírását nyújtva, már az első este egy háromórás kabaréelőadással örvendőztessék meg a honvédeket. A teremtés utólagos méreteltő egyenruhás „közönség” sorában szelid színtelenséggel pillantnak a vöröskeresztes nővérek fölé.

Megérkezik a városparancsnok alezredes, elsőkéntülnek a „nézőtér” lámpái felgördül az ütött-kopott függöny.

Hatalmas tapsvihár köszönti a konferanste szerepét betöltő Plathv Babát, aki könnyes szemmel, meghatótt hangon jelenti be az első szám szereplőit: Mátray Mária, Kertész Dezsőt és R. Tóth Józsefet.

A remek előadású kis egyfelvonásos

után, a macvar óta leaszkebb hangú művésznője: Utrv Anna lép a színpadra. Gyöngvörű ezer színben pompázó magyar ruhában, meghatótt mosolygással köszöni meg az előlétezt, szünni nem akaró tapsvihart. A kezében tartott, fehér keszkenővel könnyvedőn int a létezők zenekarának és a rádióból jölsimert, meleg hangon felesendül az első magyar nőtá...

Visszatérülök a színpad felé és a simán, zökkenő nélkül gördülő műsort látva, pillanatokra elfelejtjük azt, hogy háború van, hogy ezer kilométerek választanak el a megszokott, kedves otthonról s a minduntalan felcsattanó tapsvihart régi, forrásikerű színházi estélre emlékeztet. Múlik az idő, az előadás első része a vége felé jár.

Kiss Manvi a fronton is csak Kiss Manyi

Szünet előtt utolsó számként, egyszerű falusi ruháskában, Kiss Manyi jelenik meg a színpadon. Jellegzetes mozdulattal simítja hátra a piros főkötőt alól makrancosan arcára hulló fűrtöket, megvárja az üdvözlő tapsvihart végét és kedves hangján elénekli a két legújabb és legnépszerűbb katonanótát: a „Csicskás”-t és a „Két napot ültem az egyesben” kezdetűt. Szívderítő látvány, amikor az utolsó sorok éneklésénél honvédsapkával a fején, tisztelegve, feszes lépésben hagyja el a színpadot. A dalra és málkára vágyakozó honvédek szünni nem akaró tapsa azonban ráadását követel. Egyöntetű kívánságra elénekli még a „Habos sütemény”-t és... vége az első résznek.

A szünetben felkeressük a színpad egyik tevévelgyakkal feldisznített sarkában álldogáló Kiss Manyit és megkérjük, mondja el, hogyan került a Táborig Színházhoz, mi vitte arra, hogy otthagyon otthon, sikert, közönséget és kijöjjön messze, idegenbe, vállalva a harcokban eltáradt honvédek mulattatását?

— Régi vágyam volt, — mondja kedves, közvetlen hangon, hogy szeretett honvédeink szórakoztatására kijöjjenek a frontra, hogy ezzel, ha kis mértékben is, de lerőjäm hálámát azokért a nagy öldozatokért, amelyeket mindannyiunkért, örtem is, nap-nap után hoznak. Amikor megtudtam, hogy Tolnay igazgató úr Táborig Színházat állít fel és tagokat keres, azonnal és örömmel jelentkeztem. A Színezz Kamara kerésére kien-

gédtek a Fővárosi Operettszínház nagy sikerű operettjéből, a „Mária főhadnagy”-ból és sikerült felbontanom a Víg-színházzal kötött szerződésemet is. Hetek óta tartó lázas készülődés után végre elérkezett az indulás pillanata. Felejthetetlen szép volt a búcsúzás a Keleti pályaudvaron. A vonat indulása előtt annyi csomaggal, ajándékkal halmozottak el, hogy lépni alig tudtam tőlük és valósággyal úgy festettem, mint egy élő, mozgó karácsonyfa. A vonat elindult és... most itt vagyok, hogy játékkal, dallal és táncsal köszönjem meg honvédeinknek azt a sok, kedves hangu táborilapot, amelyeket százzszámra juttattak el hozzám.

Megköszönjük a kedves, őszinte szavakat, „katonaszerencsét” kívánunk a művésznőknek. Még utánunk szól:

— Kérem, írják meg, hogy mindenki szeretettel üdvözlök és várom a rengeteg levelet a 202/01. tábori postaszámra.

Mire leérünk a nézőtérre, már megkezdődött az előadás második részének első száma és harsány nevetés tanuszkodik arról, hogy a „Zenebohóc” kiválóan teljesíti hivatását.

Legördül a függöny. A Táborig Színház első előadásának végére értünk. A halog, meglegedettséggel mosolygó honvédek lassan elhagyják a színháztermet.

Halkan beszélgetve, készülődnek „hazafelé” a művészek.

Sötétség van a kis orosz városban. Távolról tompa ágyúdörög hallatszik és az ütegek torkolatúze vérvörösen villan meg a láthatáron. Különben csend van, halotti csend, csak néha csikordul meg a fagyott hó, egy-egy örködő honvéd bakuncának szöges talpa alatt.

Tarján Győző.

2500 pengőt gyűjtöttek a nagyváradi vendéglátó iparosok a honvédcsaládoknak

Jöleső érzéssel halljuk, hogy az egész ország mily határtalan lelkesedéssel vesz részt a Főméltóságú Asszony által kezdeményezett gyűjtési akcióban.

Nincs olyan társadalmi réteg, vállalat, üzem, magánüzem, aki ne sietne a legmagasabb helyről jövő felhívásnak eleget tenni.

Válóban ki ne segítene annak a honvédnek a családján, aki a történelmi leguagyobb zivatárában, gigantikus erővel szemben, életét, egészségét, idegét nem kímélve künn harcol ebben a borzalmas télben és testével, eszével védi az itthonmaradtokat otthonát, polgári békés életét?

Mindenki magyaros szívvel és megindultsággal igyekszik kifejezésre juttatni azokkal ezekben akiknek hozzátartozói künt vannak, hogy velleérzünk, vele imádkozunk, vele védjük szeretett Hazánkat a keleti dögvéssel szemben. Ma már egy a magyar társadalom együvé formálta, alakította a vérben, vasban megszületett és minden korlátot leromboló szent fogalom, amiben soha nyire nem hitt és nem bízott a magyar: Isten, Hazá!

Köszöntjük a nagyváradi vendéglátó iparosokat, hogy ezen a téren is példát adtak.

Valamennyi arcvonalszakaszon visszaverték a németek a szovjet tömegtámadásait

Az erőteljes ellentámadások érzékeny veszteségeket okoztak az ellenségnek. Véresen összeomlottak Montgomery legázoló kísérletei

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda az alábbi részleteket közli a sztalingrádi harcokról:

Metsző hóviharak söpörnek végig a sztalingrádi csataterén. A föld megremegek az ellenséges tüzés és bombázók sortüzétől. A védők mind szűkebb térre szorúlnak. A teljesen kimerült lériak újra és újra összeszedik magukat, hogy kivédjék a sokszoros fölényben lévő ellenség támadását. Éjjel-nappal bömbölnek a gránátok, ágyúk és a Stalin-organák üvöltésében. Recsegve szakítják fel az ellenség harci gépeinek bombái a csonttá fagyott földet. A robbanás borotvaéles jégdarabokat hajít szerteszét. Az ellenség kiméltelenül hajszolja előre gyalogságát. A német gránátosok egész közel engedik az ellenséget, akkor azonban tűzük széles rendet vág a támadók soraiban. Az elesett bolsevisták helyét azonban nap után új erők foglalják el. A bolsevista támadó hullámok nem érnek véget. Ha az utolsó töltény is elfogyott, a védők oldalgyverűkhöz nyulnak és a közelharcban véres rendet vágnak. Így tartják fel az ellenséget újra és újra.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Sztalingrád város védőinek rádióüzenetéből a től ellen ellenállási készség csendül ki. A védők most már visszavonultak a város romjai közé. Minden löveg harcokcsi és aknavető, amelyet kénytelenek voltak hátrahagyni, a löszerkészlet teljes kimerültségig tüzelt.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A német hadvezetés a keleti arcvonal valamennyi gyújtópontján szilárdan őrzi cselekvőszabadságát. Az erőteljes ellentámadások érzékeny veszteségeket okoztak a Szovjetnek. A Kaukázusban a bolsevisták ismételt támadásai nagy veszteségekkel összeomlottak. A Kaukázus nyugati arcvonalán csütörtökön a bolsevisták rendkívül nagy veszteségeket szenvedtek. A német állások előtt 2500 halottat számoltak meg. A sztalingrádi harcban nem sikerült széjjelzuzni a német ellenállócsoportokat. A szovjet támadásait mindenütt véresen visszaverték. A Dontól északra eső területen német páncélos erők elfoglaltak egy helyiséget. Az utóbbi napokban 143 szovjet harckocsit semmistettünk meg.

Súlyos veszteségekkel omlanak össze a szovjet támadások

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal hadseregei kemény és elszánt elhárító harcban visszaverték a szovjet valamennyi tömegtámadását és végrehajtották tervszerű mozdulataikat.

Sztalingrádnál nagy ellenséges támadások folynak a déli arcvonal ellen. A védők a nagy nélkülözések és az ellenség sokszoros fölénye ellenére is továbbra dacolnak az ellenséges támadásokkal.

Kaukázus nyugati részében az ellenség tömegátelési kísérletei összeomlottak a német és szövetséges állások előtt.

A Kuban vidékén és a Manicsztól délre elterülő steppéken megállítottuk az ellenség támadásait. Német páncélos kötelékek ellentámadással szétrobbantottak egy szovjet lovassági és egy gyalogos köteléket.

A Donec és a Don középső folyása

közötti vidéken kelet felé visszavetettük a szovjet erőket.

Voronyezs harciterének nyugati szárnya ellen az ellenség nagy erőket vetett harcra. Az ellenséges támadásokat azonban visszautasítottuk és véres veszteséget okoztunk az ellenségnek. Voronyezstől északnyugatra még

Pillanatnyilag nincs kilátás egységes francia mozgalom megteremtésére

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Lapjelentés szerint a Szovjetunió március elsejéig Észak-Afrikában döntést követel szövetségeseitől. A szövetségesek északafrikai főhadiszállásáról származó jelentés szerint az United Press jótérsült megfigyelője hangsúlyozta, hogyha a szövetségesek az észak afrikai katonai és politikai helyzete

tovább tartanak a súlyos váltakozó harcok.

A Ladoga-tótól délre az ellenség csak egy hadosztály szakaszán támadott. Az ellenség támadásait kemény harcok után visszavertük és súlyos veszteséget okoztunk a támadóknak.

Afrikában visszavertük azokat az ellenséges erőket, amelyek Tripolitania nyugati részén támadtak. Tunisziában csak helyi jelentőségű harcok tevékenység folyt. Gyors német gépek ellenséges páncélkocsikat és vasúti célpontokat támadtak. Orosz-német vadászok és a léghárítás 9 ellenséges gépet lelőttek.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A német légerő január 28-án nappali támadást intézett a délangliai partvidék ellen és nehéz bombával két partvidéki helységben nagy pusztításokat okoztak.

Tervszerűen folynak Rommel hadmozdulatai

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: Montgomerynek azok a kísérletei, hogy a német-olasz páncélos hadsereg fedező erőt gépesített és páncélos egységek együttes harcbevételével a zuarai állásban legázolja, csütörtökön súlyos ember- és anyagvesztés mellett omlottak össze. Harci gépeknek a tengely biztosító vonalai és hátsó összeköttetései elleni nagyobb harcbevételére szintén eredménytelen maradt. A tengely-vadászok elűzték az angol gépeket. Rommel hadmozdulatai közben tervszerűen folynak.

Róma. (MTI) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 979. közleménye: Tripolisz nyugati szakaszán csa-

HITEL

Nemzetpolitikai Szemle
A januári szám tartalmából:
CSIZMADIA ANDOR
Az új olasz testületi állam
VENCZEL JÓZSEF
Tallozás az erdélyi földreform
román irodalmában
BAKK PÉTER
Népkutatásunk mai kérdései
BIRÓ JÓZSEF
Erdély műemlékeinek sorsa
a belvederei döntés után
Magyar Figyelő:
Ujfalvi Sándor emlékiratai a
primorokról — Egyetemi ifju-
ságunk utja — Vojnovich Géza
illetékessége
Szemle:
SZABÓ ISTVÁN: A háborus
Berlin szellemi élete

Szerkesztik: Albrecht Dezső,
Kéki Béla, Venczel József, Vita
Sándor. Előfizetés 1943. évre 12
P. Egyes szám ára 1 P. Szer-
kesztőség és kiadóhivatal: Ko-
lozsvár, Mátyás király tér 5. I.
Póstacsekk: 72809.
Megjelenik havonta

pataink sikeresen ellentálltak az angol rohamokkal szemben. Ellentámadás során visszavertük az ellenség egyik felderítő kötelékét A tuniszi arcvonalon a tengelycsapatok új állásokat foglaltak el és azokat megszilárdították. Olasz és német vadászok hét ellenséges gépet lőttek le légiharcban. Három további gépet a földön pusztítottak el. Ellenséges repülőgépek csütörtökön több hullámban bombázták Sfax városát. A kár jelentékeny. Az áldozatok számát még nem állapították meg. Angol gépek bombázták Cefalu környékét és géppuskáztak egy személyvonatot. Géppuska támadást indítottak Palermo, Cosenea vidékének vasutvonalai és országutai ellen. Jelentések szerint 8 ember meghalt, 9 megsebesült. A siracusai Scioli elleni támadás alkalmával 15 ember meghalt és 25 megsebesült.

március elsejéig nem tisztázzák, a körülményt a Szovjet igen kedvvel fogadja.

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: Január 29-én, a korareggeli órákban nehéz német harci repülőgépek erős köteléke ismét megtámadta Algir kikötőjét. Nagyméretű bombák hulltak a kikötőberendezésekre, az üzemyanagraktárákra, rakodó felszerelésekre és a város területén a hadifontosságú célokra. Egyik kikötőben egy ott horgonyzó teherhajót a bombák súlyosan megrongáltak.

Amszterdam. (MTI) A Német TI jelenti: Mint az angol hirszolgálat a

Hatalmas támadás áll küszöbön Ausztrália ellen

Zürichből jelentik: (MTI) Az angol hirszolgálat jelentése szerint az ausztráliai kormány közölte, hogy küszöbön áll egy hatalmas erővel Ausztrália ellen végrehajtandó támadás.

Tokió. (MTI) A Domei-iroda ran-

szövetségesek északafrikai főhadiszállásáról jelenti, Giraud tábornok pénteken kijelentette, hogy jelen pillanatban nincs kilátás egyetlen egységes francia mozgalom megteremtésére. A megállapodás Giraud és De Gaulle között katonai, gazdasági és pénzügyi kérdésekre vonatkozó tárgyalások felvételére szorítkozik.

Barcelona. (MTI) Az Interinf jelenti: A madridi amerikai és angol nagykövet élénk érdeklődést tanúsít a spanyol partvidék iránt. Magánrepülőgépen és gépkocsin gyakran felkeresik a partvidéket.

gooni jelentése szerint a burmai miniszterelnök és ismertette előttük Toyo miniszterelnök függetlenségi nyilatkozatát. Könnyez szemekkel mondotta a burmai miniszterelnök — nem találak

Megnyitottam **harisnya, kötöttáru, gyapju pullover, női- és férfidivat üzletemet**
Mindenkit kielégítő választék. Olcsó árak!
SZABÓ JÓZSEF Sas-Passage Zöldfa bejáróval szembe

szavakat azoknak az érzelmeknek jellemzésére, amelyekkel Toyo miniszterelnöknek Burma függetlenségét erre az évre megígérő nyilatkozatát fogadtam. Mióta várjuk ezt a napot. A burmaiak az angol iga egy évszázada alatt szinte elfelejtették milyen érzés függetlennek lenni. A miniszterelnök felszólította a burmai lakoságot, hogy működjenek együtt a japánokkal és áldozza fel vagyonát és mindenét, amiye van, hogy meghálálják a japánok jószágát.

„Németországnak egyetlen fegyverkovács-műhelye kell válnia“

Olaszország is mozgósítja tartalék erőt

Weimar. (MTI.) A Német TI jelenti: Fritz Sauckel körzetvezető, munkamozgósítási főmegbízott, pénteken a nemzeti szocialista pártülésén szólott a férfiak és nők jelentkezéséről kiadott rendeletről. A legkisebbek sincs arra, hogy kételkedjünk katonáink, vagy Németország jövőjében. Németországnak egyetlen fegyverkovács műhelye kell válnia, a véderő részére a legjobb fegyvereket kell készítenie. Nem a Stalingrádért való harc, hanem az a körülmény, hogy a háború a csúcspontra felé közeledik, vezetett arra, hogy életbe léptessük az összes németek munkára való kötelező jelentkezése ügyében már a múlt év április havában elkészített rendeletet. A föld népei most egész harci képességüket kezdik összeszedni, ezért Németországnak is ugyanezt kell tenni. A német fegyverkezési ipar nincsen szükséghelyzetben. Ellenkezően teljes erővel dolgozik. A felszerelés a csapatok részére készen van. A feladat csak az, hogy egyre több, még jobb és újabb fegyvereket teremtsünk elő. A német nők és férfiak munkaejét mozgósítjuk tehát ennek a célnak az érdekében. A német munkamozgósítással egyidejűen fokozódnia kell a teljesítménynek is. Ha minden német a mai idők parancsának megfelelően, teljesítményét csak egy tizedével fokozza, azzal hazájának százszázalékos végső győzelmét biztosítja.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A birodalmi munkakamara a hatalom átvételének tizedik évfordulója alkalmával gyűlést tartott, amelyen Speer fegyverkezési és lőszergyártási miniszter beszédet mondott. Beszédében kijelentette, hogy 1942-ben a német fegyverkezési ipar, az eddigi eredményeket jelentős mértékben fokozta. 1942 decemberében a fegyverkezés az előző évi hasonló hónap eredményét tízszeresen és hússzorosan felülmulta. Ezzel megteremtették 1943 évre a teljesítmények fokozásának lehetőségét is.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az újabb mozgósítási intézkedések Olaszország új lépését jelentik minden erejének totális mozgósítása felé. A női munkaerők mozgósításának előkészítése az olasz lakosság körében már megtörtént. A munkaszolgálat, mely 1942 december 31-én Olaszországban mintegy 4 millió férfit és fél millió nőt foglalt magában, létszámban jelentősen emelkedni fog. Az olasz női munkakötelezettségben tekintettel lesznek a nők egészségi állapotára és a család szent érdekeire. Ezeket a szempontokat a nők hivatás-szervezetei fogják érvényesíteni.

Keresztes vitézek utódjai a Kaukázusban

Evszázados emlékeket, fegyvereket, hagyományokat őriznek a világ legérdekesebb vidékén

Krasznodar, január hó.

A kaukázusi harcokról szóló hadi-jelentésekben olvashattuk időnként a Kabarda-vidék nevét. A hatalmas Kaukázusban rengeteg ilyen kisebb-nagyobb vidéket találunk, de mégis alig van érdekesebb köztük, mint a Kabarda. Alig tíz négyzetkilométer nagysága a gyorsan áramló Terek két partján. Lakosai tisztavérű cserkészek, bár kabardinoknak nevezik magukat. Kicsiny falvaikat magas kerítéssel veszik körül. Itt-ott német településre bukkanunk, akik még Katalin cárnő idejében kerültek ide valahogyan a nagy volgamenti telepítésből.

A legérdekesebb azonban, hogy ezek a kabardinok a keresztes hadjárat vitézeinek leszármazottjai! A 13. század közepén történt ugyanis, hogy egy kisebb csapat vitéz haza in-

dult Jeruzsálemből Európába. Nem ismerték az utat és egyre inkább rossz irányba tévedtek, ahogy a Fekete, tenger felé vezető utat keresték. Elgyötört és fáradtan haladtak előre a sivatár vidéken, midőn egyszer csak hatalmas hegyek tűntek fel a láthatár szélén. Ezek a hegylancok valószínűleg az otthoni tájra emlékeztették őket. Közlebebb jutva, lenyűgözte őket a gyönyörű vidék, a Kaukázus fenséges hegyláncjai. Kíváncsian hajtották előre lovaikat hegyeken és völgyeken át, mely szakadékok közt és zúgó patakok mentén, amíg csak el nem érték a Kabarda-vidéket dél felől, ugyanazt ahová most észak felől juttatták a német katonák.

A táj izgató pompája és a környék törzseinek vendégszeretete ott marasztalták a lovagokat legalább is egyelőre. Kalandokhoz szokva és ka-

HITLER

A végkifejlés mindig gyors és drámai a döntő fontosságú politikai eseményekben...

Tíz esztendővel ezelőtt, 1933 január elején, a válságok hosszú sorozatától gyötört Németországban, a baloldali sajtó viharos lelkesedéssel hirdette Hitler mozgalmának feltartóztathatatlan csődjét, de január 14-én, a lippei választáson, a Nemzetiszocialista Német Munkáspárt kirobbanó új győzelmet aratott s ez a váratlan fordulat elsőpörte helyéről a gyönge Schleicher-kormányt. Január 28-án Papen megkezdte követtítő munkáját, január 29-én Hitler Adolf összeállította első kormányának névjegyzékét és január 30-án megkapta a kancellári megbízást Hindenburgtól, az ősz államelnöktől. Berlin és a birodalom a felszabadulás túlaradó örömeivel fogadta a hírt. Millió fátyla gyulladt az éjszakában, millió menetekeltek tökéletes rendben az utcákon s a német nép nemzeti forradalma törvényes keretek között új utat nyitott az új világnak: — Hitler Adolf kezébe vette a német nép sorsának irányítását.

Tizennégy esztendőn át szenvedte Németország az első világháború elvesztésének pusztító következményeit s nem csoda, hogy a megaláztatás, az elszegényedés, az infláció, a zsidó túlhatalom, a munkanélküliség, a kommunista veszedelem és a politikai zűrzavar bizonytalanságaiban a német nép legjava megváltásnak érezte a határozott irányt és a céltudatos vezetést! Hitler Adolf fanatikus következetességgel és hihetetlennek látszó munkabírással küzdött a nemzetiszocializmus diadaláért. Gúny, gáncs, rágalom, hazugság, erőszak és sikeletesség nem rendítette meg hitét. Vasakarattal, puritán egyszerűséggel vívta harcát s győzte le az elébe törnyesülő akadályokat. Erős volt, mert messze látott s nem engedett, mert tudta, hogy élet és halál forog a történelmi kockán. Európa gyöngült évről-évre... Szétlapultak a régi kapcsolatok, a lelki erő anyagiaságba posványosodott s az anyag fölött nem volt úr az ember! Elhanyagolt a katonai szellem s pacifizmust és nemzetköziséget szónokoltak a keleten feltámadó roppant katonadállam titkos ügynökei. Európa el-

hanyagolta a fegyverkezést, hitt a bódító békeszólásoknak, miközben Szovjetországban a vörös forradalom urai egyetlen fegyvergyárat és katonatáborát építettek 180.000.000 rabsláger birodalmából s szították a zendülés tüzeit a világ minden táján. Ma már tudja az ellenség és a jobaránt, hogy Hitler Adolf látta világosan és tisztán a helyzetet, amikor a bolsevizmus szellemi és katonai hódító szándékaira figyelmeztette Európa népeit s azt is tudja mostmár mindenki, hogy a bámulatos tehetséggel felépített új német hadsereg nélkül, Sztalin seregei könnyen végigjárhattak volna Európán, — a jól választott időben...

A békeparancsok revíziójával és Németország legelemibb nyersanyagszükségleteinek garmati kielégítésével, az első világháborúban győztes nagyhatalmak megteremthették volna a hosszú békét, de egy tapodtat sem engedtek a vérlátó igazságtalanságból s rövidlátásukkal és gyűlölködő életszemléletükkel rázúdították az emberiségre a második világháborút. A diplomáciai jegyzékek és bizalmas iratok sokaságából fozlott ki a nagy összeesküvés ezer szála, amely a dolgozó és fejlődő fiatal európai népek testére fonódott, megakadályozni az igazság és a szorgalom érvényesülését, a pénz, a töke és az előregedett világhatalmak érdekében. A német nép vezére, mindent megpróbált a béke biztosítására csökkentette s szövetséget ajánlott Angliának a világbéke megővésére. Hiábavaló volt minden igyekezete, mert a világpolitika sötét hatalmai, uralomrajtása idején elhatározták a háborút...

A béke rövid alkotói után, Hitler Adolf a világtörténelem legnagyobb csatáiban irányítva, vezeti seregeit s a szorjétdőn tomholó nehéz, súlyos harcok között éri meg uralmának tizedik évfordulóját. A nemzeti szabadság, függetlenség és kultúra szent gondolatában hívó népek, a tennelyhatalmak szövetségében és a közös elszántsággal vívott harcban köszöntik a német nép nagy vezérét ezen az évfordulón, amelynek komor ünnepe a háborús áldozat, lánycs és ágyúk villenása, s fogadalma a harc a győzelemig!...

Megnyilt

RUZITSKA JÓZSEF és TARSA motorkerékpár és kerékpár szaküzlete az új nemzetközi országúton Fácán-u. 40. Kül- és belföldi kerékpárok és alkatrészek. Csepel motorkerékpár alkatrészek. — Motorkerékpár láncok minden méretben. — Javítások, vétel, csere és eladás

landokra vágyva, éltek az új hazában, nemsókára egyik a másik után beleszeretett valamelyik gyönyörű cserkés lányba, családot alapított és boldogan élt, már haza se vágyott így alakult ki a kabardinok törzse. Bámulatos: a férfiak még ma is piros himzett keresztes viselnek ruháikon, amelyeknek szabása a 13. század lovagi öltözetére emlékeztet. Sokan féltve őrzött kincsékként mutatnak latin felírásokkal díszített kardokat. A középkori szöveg az a vallás és a szép asszonyok dicséretét tartalmazza, ahogy ezt a hitetlenek ellen vonuló lovagok egyszer énekeltek. A házakban a keresztes hadjáratok korából való pajzsokra bukkanunk de még némely háziesszköz is a középkori művészet nyomait viseli. A lakosság nyelvében furcsa latin szavak gyűlnek, a középkor konyhalatinságának maradványai.

Ezek a kabardinok, akik valami őszitónos erőnek engedelmessé, halálós ellenségei voltak a bolsevistáknak, ahogy a cári uralomnak sem engedtek. A vörösek persze igyekeztek mindent elpusztítani, ami az őst hagyományra emlékeztet, de talán akad majd egy kis hegyifalu, ahol még lovagi páncélt is őriznek. Csodálattal nézi az ember a világtörténelem színjátékának ezt a kis jelenetét, a keresztes hadjáratok mozgalmas történetének epizódját. (TFK)

Ujabb besorozások a forgalmi adó alá

Budapestről jelentik: A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, e szerint általános forgalmi adó alá esnek a színházak, mozik, hangversenyrendező vállalkozók jegyárúrói irodák, mutatványosok, cirkuszok és hasonló szórakoztató vállalatok, kaszinók, egyletek, klubok, játéktermek belépődíjai, bálók, táncosélyek, teadélutánok belépődíjai, továbbá kártya- és játékpénzekből, ruhatári díjakból származó bevételek, ügyintéző kiállítások belépődíjai, jégtenisz-, golf-, póló-, lovagló pályák használati díjai, hivatásos versenyzők részvételével tartott ökölvívó- és birkózóversenyek belépődíjai. Múzeumok, képtárak, belépő ruhatári díjai nem esnek forgalmi adó alá. A vallás- és közoktatásügyi miniszter által jóváhagyott alapszabályokkal rendelkező sportegyesületek labdarugómérkőzései, ökölvívó- és birkózóversenyei, valamint bármilyen sportegyesület, sportszövetség által rendezett egyéb verseny- és bemutatkozó-mérkőzések belépődíjai mentesek az általános forgalmi adó alól.

UJ TANÁRNÓ A VÁROSI ZENEISKOLÁNÁL. Nagyvárad thj. város polgármestere 401/1942/1943. szám alatt a következőket közli: A Városi Zeneiskolánál Nagy Viola budapesti zongoratanárnó alkalmazása módját nyújt az iskola vezetőségének arra, hogy a II. félveze 9 új zongoránövendéket vegyen fel. Pótlási napok: 1943 február 1 (hétfő) és február 5 (péntek). Szaniszló utca 18. sz. Telefon: 11—92.

Dickens jól látta meg az angolszász jellemet

Irta: Polyák István

„Sok évvel ezelőtt nagy vággyal és várakozással vettem a kezembe Dickensnek egy kevésbé olvasott könyvét: History of England for Children: Dickensnek aranyos humorú, emberszerető, értő és megbocsátó lelkének prizmája majd milyen színes, üdítő képét vetíti elém a nagy angol nemzetnek. És — ritkán volt dolgom ilyen leverő olvasmánnyal! Az uralkodók és nagyok intrikái, testvér-, hitves- és gyermekgyilkosságok vég nélkül, elnyomás, fondorlat, ravaszság minden fajtája századról századra, nemzedékről nemzedékre: ennyit tudott elmondani egy „Dickens” gyermekeknek az „angol” népről!”

Valakivel azon tanakodtunk, hogy az angolszász népek miért látják az egész európai szárazföldet fenyegető új, zsidókkal sulyosított tatár veszedelmet és miért nem érzik fenyegetve népi, nemzeti, állami életükben is az egész európai kulturát és civilizációt. Feleletet egyikünk sem tudott adni, de eszembe jutottak a fenti sorok Schütz Antal: *Isten a történelemben* című remek könyvéből. — Eszembe jutottak annál is inkább, mert a komoly, lehiggadt gondolkodó és történetbölcselő nem igen ragadtatja magát ok nélkül hasonló éleshangú elmarasztaló ítéletre népekkel, nemzetekkel szemben. Ha nem tévedünk, ezekben a sorokban kapjuk meg a választ arra a kérdésre, amelyet mostanában mindenki feltesz magának s amelyre mindenki szeretné a pontos, kimerítő feleletet hallani. A casablancái találkozó visszhangjal sem csendesedtek még le. A hivatalos közleményekben és a találgatásokon túl mindnyájan felvetjük a kérdést legalább is magunk előtt, hogy az angolszász világ két vezető férfija foglalkozott-e valamilyen formában a szovjet veszedelemmel? Mert már jóval ezelőtt is egész könyvek, tanulmányok, újságcikkek jelentek meg az angolszász elképzelésű végső győzelem után megoldásra váró kérdésekről. Ha a képzelőtehetségük legalább úgy dolgozik, mint néhány hónappal ezelőtt, akkor még konkrétabb formákba öltöztethetik gondolataikat és célkitűzéseik legkomolyabb eshetőségeiket feltétlenül foglalkozniuk kell a szovjet veszellyel is.

Általánosan elfogadott elv — annyi háború és békekötés bebizonyította már — hogy a fegyveres konfliktusok befejezése után következnek tulajdonképpen a legnehezebb problémák és abból mindig még nagyobb baj származik, ha ezeket a problémákat felületesen könnyelműen kezelik. Örök iskolapéldája marad a történelemnek a párizskörüli békeké hihetetlenül lelkiismeretlen és embertelen tendenzere.

Ermélyen elképzelésben rajzoljuk meg tehát magunk előtt a mostani nagy világégés kimenetelét, a bolszista veszély nem maradhat ki számításainkból. Nem kételkedünk végső győzelmünkben. Azonban senki se áltassa magát azzal a reménnyel, hogy ez a győzelem az ókori háborúk győzelme lesz, vagy Timur, Dzsingiszkán diadalma, százczek holttestén és ko-

ponyagulákon népek kiirtásával, országok letarolásával megkoronázva. Manapság már nem lehetséges az abszolút győzelem és az abszolút legyőzetés. Példa erre az elmúlt világháború, amelynek legsiralmasabb vesztese a békekötések idején féktelen bosszúvágyában tobzódo „győztes” Franciaország volt. Szólamokon és frázisokon túl ez a mostani háború az új világ megteremtéséért folyik. Új világot kell építeni abba a légiűres térbe, amelyet a szovjet a cári világ kiméletlen kiirtása után emberszörnyekkel, értéktagadásokkal, sátáni elgondolásokkal népesített be. De hogyan és mit építsünk, amikor a mi világunk is megújulásra vár? Hogyan formáljuk, alakítsuk az új lelkiiséget, amikor magunk is bizonytalanságok között botorkálunk? Tömegember, véglegesen és végzetesen csak ebbe a földi világba ágyazott, csak ebben a zárt körben elhelyezkedő és boldogulni akaró ember legyen az eszményünk? Nem lehet ez a célunk, mert ez sem új, sem jobb nem lenne a régienél, de jogot sem adna, hogy az elméleti és gyakorlati anyagelvűség többi fajtájával szembehelyezzük, akármilyen címkével lássuk is el. Sem a nép, sem a faj, sem a kultúra, sem a civilizáció, sem a haladás, sem a szociális igazság nem okolja meg eléggé egyik rendszert fölényét és elsőbbségét a másikkal szemben, amíg az értékek sorrendjében nem ismeri el a lélek, a természetfölötti döntő és alapvető jellegét. Lehet valamely rendszer rokonszenvesebb, emberségesebb, szebb, mint a másik — rendszeren kiirthatatlan ősigazságok és nélkülözhetetlen értékek meghagyása teszi azzá — lényegében azonban egy síkon, egy értékrendben áll rútt, embertelen szörnyű társával.

A győzelem után tehát szembe találjuk magunkat az új világ építésének elodázhatatlan problémájával. Nagy probléma, nehéz probléma: egész mivoltunk megújulását kívánja. Aki csak meg is sejtji, hogy mit jelent ez az egyes és a közösség életében, aki csak önmagát is megnézi, a szempontról, az a fegyverek teljes diadala után sem mer győzelemről beszélni. Mert a megújulás nagy problémája egyformán hív színvallásra minden népet.

Egyébként valamit már is érzékelhetünk ebből az igazságból, ha azokra a kijelentésekre, figyelmeztetésekre halgatunk, amelyek gazdasági, kulturális téren „átmeneti” kérdéseket hangoztatnak a háború kellős közepén.

Az új világ felépítésének kérdése egyformán mered minden nyugati kulturájú népre. Velük szemben alapvető ellentétként csak a szovjetország „új világ áll. Ott már vallásos hit gyanánt hirdetik, hogy megtalálták az egyedül üdvözítő új történelmi életformát. A Szovjetunió hihetetlen háborús erő kifejtése beszédesen bizonyítja, hogy ez az életforma anyagi erővel kellően felkészült a világ birtokbavételére. De szellemi fegyverekben sem szűkölködik. Hihetetlen erőfeszítéseket tett a múltban és tesz ma

is minden országban eszméinek minél szélesebb körökben való elterjesztésére. Titkos földalatti utakon folyik a szervezkedés, a terjeszkedés minden országban. Szövetségesben és ellenségesben egyaránt. Angliát és az Egyesült Államokat éppen úgy fenyegeti a szovjet ragály, mint bármely más államot. S azt is tudniok kell, hogy ez az életforma nem tűr meg maga mellett mást és csak teljes, tökéletes győzelmet ismer. Egyébként ki lát bele még ezekben a most „szövetséges” országokban is a komintern terveibe? Ki tudja angolszász katonai körökben és politikai vezetésben, hogy milyen fegyvertartalékokkal rendelkeztet és rendelkezik a Szovjet és milyen célra sűrgeti az angol és amerikai szállítások fokozását? Ki lát a szovjet tervek mögé, amikor egy elfogott ezredes azt állítja, hogy az angolok és amerikaiak ellen akarnak majd harcolni?

Nem lehetséges tehát az hogy az angolszász vezetők ne lássák a szov-

Taplálkozzunk vitaminnal!

Pompas ízű hibátlan

fajalmák:

Jónathán, aranypármén, batul, ponyik, ananász és ranettek

160-180-200-220-240 fillér,

Jurcsáknál Musolini-tér
Telefon 11-96

jet veszedelmet. Látják és tudják, hogy miben áll Ismerik méreteit és azt is tudják, hogy csak meglódukt agyuak és korlátolt felfogásuak képviselhetnek el angol-amerikai-szovjet közös győzelmet és a közös győzelem függelékeként Európa határain megálló szovjeit igényeket. A valóságban ez azt jelentené, hogy néhány csupaszterdű angol és amerikai katona kurta pipával az agyarán szives felvilágosítással szolgálna a Kárpátok gerincén át továbbmasirozni szándékozó vörös csapatoknak: itt kezdődik Európa, térjetez vissza!

Látják tehát a veszedelmet és vakmerően, lelkiismeretlenül, ördögi goroszsággal játszanak, kísérleteznek vele. Igen, ez az angolszász lelkület, amely Dickens történelmében is olyan jellemzően mutatkozik meg. Ez a lelkiület magyarázza csak meg hogy Európa elárulását történelmi méretekben nyíltan vállalta az angolszász világ két vezető epvénisége

Még mindig a tengeralattjárók okozzák Angliának a legtöbb gondot

Nem sokat ér a hajópark növelése, ha még több tengeralattjárót építenek

A tengely tengeralattjáróinak sikeres hadműveletei élénken foglalkoztatják az angol közvéleményt. A tengeralattjáró háború hatásaképpen megnyilvánuló brit aggodalmaknak teljes részletességgel ad kifejezést Thursfield tengerengy a „National Review” hasábjain megjelent cikkében. A cikkíró kiemeli, hogy Churchill az angol parlamentben a múlt évben mondott beszédében az atlanti-océáni csatára vonatkozó optimista, azonban nem teljesen pontos kijelentéseket tett, abban a hiedelemben ringatva a hallgatóságot, hogy a tengely tengeralattjáróit — a megelőző 3 hónapban, mintegy napi arányos besorozással, megemmisítették.

Az író nem mulasztja el rámutatni arra, miként jutott Churchill ehhez a böles állításhoz. Az angol miniszterelnök összeadta az elsüllyesztett megromgált tengeralattjárók számát s így mesterkelt zűrzavart teremtve, önkényesen túlozva tüntette fel a tengely tengeralattjáróiban szenvedett veszteséget. Viszont Churchill ugyanabban a beszédében kénytelen volt bevallani, nincs módjában megnyugtató kijelentést tennie arról, hogy a németek tengeralattjáró-veszteségei elérik-e a gyártott, vagy a gyártásra tervbevelt mennyiség mértékét.

Thursfield cikke a következő címet viseli: „A győzelem feltételei”. Alapvető gondolata pedig következő: „A szövetséges nemzetek győzelmének a tehetősége az, hogy sikerüljön megszerezniök a tengerek feletti uralmat, ugyanakkor azonban Nagy Britannia és az Egyesült Államok erőfeszítései még nagyon távolosnak ettől a kitűzött céltől.” Az angol tengerengy szerint az a

háború, amelyet a szövetségesek víznak, nem felel meg a kitűzött céljának, amely, szerinte, lényegileg nem állhat másból, mint az ellenséges tengeralattjárók elpusztításából és a tengeri forgalom védelmének a biztosításából. A cikkíró ezek közé tartozik, akik úgy vélekednek, hogy édeskeveset ér a hajópark számának a növelése, ha ugyanakkor a támadó tengeralattjárók száma is ebben az arányban növekszik. „Bármennyire is szükséges ugyan — írja eszéről-eszóra Thursfield — az elvesztett kereskedelmi hajótér pótlása, a háborút a tengeren nem lehet megnyerni ilyen eszközökkel. Teljesen céltalan és kárba vesztett dolog gyártani, rakásra gyártani kereskedelmi hajókat csak azért, hogy az ellenség még többet küldhessen belőlük a tenger fenekére. A háborút csupán úgy lehet megnyerni, ha a tengeri hajózában szenvedett veszteséget észszerű mértékre korlátozhatják.”

Thursfield úgy véli, hogy a szövetségeseknek, amíg kezükben nem tartják a tenger uralmát, minden hadműveletük, amely nem irányul egycesen erre a célra, csupán káros erőpocsékolás. Cikkében kiemeli, hogy az angolok által végrehajtott nagyarányú légitombázások — beleértve azokat is, amelyeket hajóépítő központok ellen intéztek — nem érték el azt a célt, hogy Németország még sokkal nagyobb számú tengeralattjárót állítson elő az elveszettekénél. Az író siránkozik amjatt, hogy a brit részről a hadvezetés nem méltányolja eléendő mértékben ezeket a problémákat. Thursfield tengerengy cikke is bizonyítja, hogy az ellenség mennyire messze van attól, hogy a győzelem feltételeit valóra váltsa.

Postagalambok segítik honvédeinket a balsevisták ellen

Három körülmény járót szabadított ki a 938-as

Nagyvárad, január hó.
Ki ne emlékezne a Szent László hét legkedvesebb nagyváradai kis vendégeire, a sokezer postagalambra. Ki ne emlékezne vissza a feledhetetlen jelenetre, amikor a hadapródiškola elől, majd a Szent László-térről és a Székessygház elől vitték a hírt a kis szárnyas postások ezerte az egész országba a Szent Jobb megérkezéséről. Méltó érdeklődést keltett akkor az egész ünnepi közönség körében a postagalambok ügye és sokan ámulva vették tudomásul, hogy országos vonatkozásban milyen sokan foglalkoznak a postagalambokkal és milyen sok kiképzett szárnyas hírvívő áll a honvédség rendelkezésére. Mert bármennyire gépesített is ez a mai háború, az állatok segítségéről nem lehet lemondani. Különösen áll ez a lovakra, a kutyákra és a kis postagalambokra. Legutóbb Székessygházról indult el több honvédelakulat. Az ottani postagalambtenyésztők húsz postagalambot ajánlottak fel a hírszerző alakulatoknak. A kis hírvívők el is indultak a honvédekkel a frontra és most már bizonyára meg is kezdték szolgálatukat. Mert tudnak ám szolgálatot tenni a kis szárnyasok. Sokszor nagy bajból tudják kiszabadítani a harcoló katonát. Érdekes példa erre az a kis történet, amit a 938-as postagalambról tudunk meg az egyik don-menti küzdelemből.

Két önkéntes járőr odamaradt

A Don mellett történt. A harcbevett magyar zászlóalj már egészen a folyóig szorította vissza az ádáz ellenséget. Itt azonban megvetették a lábukat a vörösek. Köröskörül bunkerek, tankesapdák, hídfőállások várakoztak a támadókra. Az ellenséges állások és hadmozdulatok megfigyelését egyideig csak a felderítő repülőgépek végezték, de az általuk hozott fényképanyag nem nyújtott biztos képet.

Erőfített őrzőparancsokra volt szükség. Önként jelentkező, bátor katonákból összeállított járőrre, amelynek tagjai aknamezőkön, kiserődökön, vakondállásokon átlopakodva biztos értesüléseket hoztak. Kétszáz önként jelentkezőből kiválogatott 16 tagú tábori járőr már odamaradt örökre. Ez lett a sorsa a második tizenhatos járőrnek is.

Raksányi elindul a galambokérr

A harmadik járőr válogatott legénysegének élére Raksányi zászlóst jelölte ki a parancsnok. Raksányi a civil életben tanító, különben nőtlen ember és árva, akit nem várt haza senki, csak a galambjai. Raksányi zászlós, akinek mellén ott fénylött korábbi sikeres vállalkozásáért a kisézűst, az indulás előtt egy kívánsága volt: hadd látogasson el az arcvonal mögött 20 kilométerre levő postagalambszállásra. Szabad idejében máskor is megtette, hogy lóháton vagy motorral elsiett a hadigalambokhoz, hozott harmat-négyet is az ijedt kis szárnyasokból s azokat az arcvonalból

FÉRENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

visszaröpítette valami kis üzenettel a telepre.

Reviczky százados megcsóválta a fejét s azt mondta:

— Hát csak erred, de siess vissza, mert alkonyat után indulnod kell az embereiddel.

Tisztársai évődtek Raksányival, aki két órán belül már vissza is tért a telepről, oldalán az ismert kis galambkosárral.

A 938-as kékvácsolt öreg hím

— Százados ur. — jelentette felette-sének. — megkaptam a 938-as, a kékvácsolt öreg hímet. Lehet-e még ilyen boldogság a világon? Most már bizonyosan győzünk.

A százados részvétellel nézte: — Ugye, mindig mondtam, hogy ne kinlódj folyton a galambokkal mert a végén helezavarodsz. Nem hittem neked s látod, most itt van. Miféle kékvácsolt öreg hímről beszélsz?

Raksányi úgy nézett rá, mint a huszadik század legnagyobb analfabétájára.

— Ugye, csak tréfál, százados ur? Hogyan lehetne azt nem tudni, hogy mi a 938-as kékvácsolt hím! Hiszen azt mindenki tudja, hogy a 938-as Magyarországnak, sőt egész Európának leghíresebb postagalambja.

Nyomban elő is húzta kosárkájából a híres szárnyast s a társát, egy kis vö-

Csak a 938-as nem kapott medáliát

Raksányi zászlós, aki vitte magával a galambokat, alkonyat után elindult kelet felé a 24 tagú erősített járőrrel. Másnap 10 óráig nem érkezett róluk hír. Ekkor telefonon jelentette a galambtelep a századparancsnokságnak: A 983-as fél 10-kor megérkezett s vele jött a másik galamb is. A lábukra erősített alumíniumtokban pontos miniatűr térképet és üzenetet hoztak, hogy a járőrt az erdősejben elbújt tiszteres orosz túlerő fogságba ejtette.

— A galambposta közölte azt is, — folytatta a telefonüzenet, — hogy ugyanennek az orosz alakulatnak a fogságában van az előbbi elveszített hitt két járőr is. kicéhezett, elcsigázott, agyonkínzott állapotban. Az orosz tábor helye, az oda vezető út, a közbeeső bunkerek, aknamezők, rejtekhelyek pontosan bele vannak rajzolva a miniatűr térképbe.

A három járőr kiszabadítására erős gépesített zászlóaljat mozgósítottunk. Gyalogsági támogatást kérünk melléjük. A zászlóalj ma este odaér. Az együttes támadás éjjel kezdődik. A 938-as, sajnos, megsebesült, a másik galamb ép.

A galambpostán küldött térkép és útbaigazítás alapján éjszaka meglepték, körülkerítették és foglyulejtették az ellenséget, Raksányi pedig boldogan jelentette a századosnak:

— Miután hennünket is elfogtak, mint a két előző járőrt, a parancsot, amit mi nem tudtunk végrehajtani mintaszerezen teljesítette a 983-as. Az 56 magyar foglyot mind egy szálíg épségben visszazerezte. Az ellenséget pedig ugyancsak a 983-as segítségével üztük vissza a tulsó partra.

A százados keményen kezét rázott Raksányival:

— Gratulálok neked is meg a galamboknak is. Derék magyar munka volt.

Ma, szombat este

nagy dísznótoros vacsora

a Hungária étteremben

Jó hangulatról **Czakó Elemér**, a rádióból ismert cigány-primás zenekarával gondoskodik.

röcs-barna jöszágot.

— Csak azt nem értem, — jegyezte meg a százados, — mit akarsz te ezekkel a jobb sorsra érdemes madarakkal? Neked ott kint nem lesz alkalmaid és időd a galambokkal való játszadozásra. Ha pedig ilyen lehetlenségre gondolsz, akkor mást rendelék ki helyetted. A galambjaidért nem engedhetem pusztulásba az embereket.

A zászlós vigyázzba merevedett:

— Százados ur, ezek a galambok az életünket menthetik meg. Azért viszem magammal ezeket, hogy ha netalán bajba jutnánk, mint előző két őrző, üzenetet küldhessünk tőlük. Rádióleadót nem vihetünk magunkkal. Am ezek a kis madarak pótolni fogják a rádiót. A galambok immár be vannak tanítva, hogy a haditelepre térjenek vissza, ezt a telepet tekintsek otthonuknak. A kékvácsolt három tanítási nap után, a negyediken 80 kilométerrel is visszatért a telepre.

— Majd meglátjuk, — legyintett a százados s nem vitatkozott tovább a zászlóossal.

A nagyvárad kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

23964—1942. tk. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat

Szofronovics Károly végrehajthatónak Siminescu Márton végrehajtható szervenő ellen indított végrehajthatási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajthatási árverést 833 P 33 f. tőkekövetelés és járuléka behajtása végett a Nagyvárad thk. városban fekvő s a nagyvárad 4261. számú tkvi betétben A. I. 1. sor., 2794 hrsz-u beltelkes ház ingatlanra 7.200 P kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1943. évi február hó 22. napján délelőtt fél 10 órakor a telekkönyvi hatóság helyiségében (Széchenyi-tér 14. ez. 20—d. ajtó) fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1942. évi november hó 11. napján.

Dr Implom János s. k.,
kir. bíró.

A kiadmány hitelűl: Bartha Brodai-tietz.

Öngyilkossági hír, ami nem igaz

A nagyvárad Estilap című újság január 30-iki száma „Ismeretlen méreggel öngyilkosságot követett el egy nagyvárad asszony” cím alatt olyan hírt hozott, hogy Sárossy Gyuláné Korda Ilona Gömbös Gyula 45. sz. alatti lakos megmérgezte magát. A Sárossy-család felkérésére közöljük, hogy ez a hír teljesen valótlan. A nevezett uriaszony tüdővízben szenvedett s emiatt kellett beszállítani őt pénteken a nagyvárad iргalmasok kórházába, ahol meg aznap

este kisenvedett. Az öngyilkosságról szóló híresztelés az amugy is lesújtott családot még fájóbban érintette s a család tagjai azért tartották szükségesnek, hogy a híresztelést addig is megcáfolják, amíg maga az illető lap is legközelebbi hétfői számában megcáfolhatja. Hozza kell tennünk, hogy a rendőrség is az öngyilkossági hír cáfolatára felkerlte lapunkat, ugyanis a rendőrség is megállapította, hogy ez a hír teljesen valótlan.

Hogyan étkezhetnek a vidékiek a fővárosban?

Néhány héttel ezelőtt a főváros területén bevezették a húsjegyet. Az ország többi részében azonban még nem vált szükségessé ez az intézkedés, így tehát a Budapestre utazó vidékiek étkezése nehézségekre ütközik, tekintve, hogy nem rendelkeznek a megfelelő jegyekkel. Budapest főpolgármestere, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal útján közli az illetékesekkel, hogy a

Budapestre érkező vidékieknek megfelelő igazolás után az élelmiszerközpont adja ki (Budapest, III. Lajos-utca 34. szám) a jegyeket. A főváros környékén pedig az élelmiszer jegyközpont megfelelő kirendeltségei gondoskodnak a húsjegyek kiosztásáról. Az élelmiszerben tehát zavart semmi formában nem fog okozni az, hogy a fővárosban már érvényben van a húsjegy.

„SZEGÉNY KIS EGYKE“

Az anyai szív aggódó rémlátásait senki sem értheti meg, csak az, aki már maga is átélte azokat. Az álmatlan éjszakákat, riadozó nappalokat csak az szenvedte át igazán, akit a jó Isten csak egyetlen anygalkával tett boldoggá. Mikor a kicsi lélek először kinyitotta csillag-szemeit, anyjától el is rabolta a nyugalom utolsó morzsáját.

Sokszor gondoltam akkoriban, hogy talán jobb volna, ha a kis égi költőtek kettésével, hármával érkeznének. Akkor ennyuk nem érne rá örököké csak egyet figyelni egynek a lélekzését lesni napestig. Vagy győznék erővel a hármat is?

Négy évig győtrődtem, viselve az édesonyák sorsát boldogan. Ez alatt az idő alatt nem olvastam egyetlen könyvet. Színházat, mozi csak kívülről láttam és a legvidámabb társaságban sem éreztem jól magam. Rémképek győtrődtek. Álomban kanyaróval, influenzával viaskodtam, minden kis neszre rémülten felébredtem.

A kárpótlásom bőven megvolt. Az ébredező kicsi lélek minden megmozdulása, a csepp szívecské szeretete egyedül az enyém volt. A fényes gyermekszempár egyetlen pillantása elfeledtette velem nemcsak a fáradalmakat, hanem az egész világot.

Az öreg doktor bácsi bosszusan csóválta a fejét, ha megnézte a kisfiút. Nem is annyira őt, hanem az anyját nézte. A kicsi arccskája a nyíló rózsák egyre szaporodtak, de az anya mindennap idegesebb, sápadtabb lett. Doktor bácsi nagyon haragudott. A bajusa alatt olyan szavakat morgott, hogy tulhajtottság, komédia, de leggyakrabban hallottam, „szegény egyke“. Aztán levegőre küldött, nyugalmat rendelt, már amint ilyenkor szokás. Csupa olyan nagyon egyszerű dolgot amit betartani nem lehet.

Egyszer aztán huncutul villant a jószágos két szeme. Látta, hogy a sok jótanács, szigorúság itt nem használ, cselhez folyamodott hát.

— Nem teszik nekem ez a gyerek. Sápadt, nem eszik eleget, bágvadt — mondta. Ijedten helyesletem, mert az étvágya körül bizony bajok voltak. Nem itta meg kávéját, a sárgarépa-főzeléket meg egyenesen kiköpte.

Igaz, ha az apja reggelizett, ő is derékasan segített. Szalonnát, kolbászt megevett volna bármennyit. De ezt nem is mertem előhozni, biztosan haragudott volna érte az öregur. Pedig ha tudtam volna, hogy ezt tartotta akkor az egyetlen normális dolognak, amit elkövettem.

— Levegő kell a gyerekeknek, levegő, levegő. — Hajtogatta kifogyhatatlanul.

Másnap és azután mindennap szánkóznai mentünk ketten. A lovakon vidáman csiengelt a sok apró csengető, mialatt meseországban jártunk. Várslatosan szép, téli pompában alult az erdő. A fákön zuzmára csillogott, millió meq millió gyémántszemecske ragyogott a legparányibb ágon is. A nyulak puha, fehér szőnyegen szaladtak és a patak rohanó vize vastag jégpáncél alatt álmodott a tavaszról.

Igy gyönyörködünk és így ismerkedett meg a téllal a fiam. Csak a szépségeit vette észre, amikor apró, kesztyűs kacsóit összepaskolta a holdfénytől. Azt, hogy kegyetlen, még nem látta. A dermesztő hideget nem

érezte, hiszen csak a kis piros orra látszott ki a takarók közül. Pedig ha csak egy kicsit körülnéz, nem is egy lázó nyulacsakát, keményre tagyott kismadarat látott volna. Akkor még nem tudta, hogy a szépség nem mindig jóság is egyuttal.

De hiába szánkóztunk, hiába pirosolt az arcunk a hidegtől, a doktor bácsi nem volt megelegedve.

— Mozgás kell a gyerekeknek. Mozgás és sok játszópajtás a szegény kis egykének. Hagyják játszani. Építsen hőembert, dobálják meg hógolyóval a többiek. Akkor majd piros lesz az arca.

Nehéz szívvel, de beleegyeztem a játszótársakba. A házmesterünk öt ita közül három vállalkozott, hogy hőembert építsen. Másnap délután fehér kabáljában izgatottan várta a barátait. A szeme csillogott az ismeretlen szórakozás izgalmától. Meg se csókolt, rohant a többivel.

Ez volt az első nyugodt délutánom négy év óta. Vagyis nyugodt csak annyiból, hogy körülöttem szokatlannul nagy volt a csend. A macskó a polcra és a képeskönyvek elárul-

tan néztek le rátm, mintha nem helyeselték volna merész tetteimet. Ki nem mehettem, mert meg kellett ígérnem hogy nem fogom „zavarni“ a kisfiút. Leültem hát és olvasni próbáltam. A nagy csend volt-e az oka, vagy más? Elég az hozzá, hogy elaludtam. Félálomban hallottam még kint nagyon boldogan kacagni, de sokkal dímósabb voltam, hogy megnéztem volna mit csinál.

Erősen alkonyodott, mikor felébredtem. Első pillanatban a gyereket kerestem és szaladtam az udvarra érte. Sehol senki. Egy nagyon kezdetleges művészettel megalkotott hőember állt a fák alatt, de az én fiamnak nyoma veszett!

— Péterkém! Kisfiam! — kiáltottam tiszszor, huszszor. Választ azonban nem kaptam.

Rémültem gondoltam gyermekrabló cigányokra és minden elképzelhető rosszra, amikor mint világitó fény sugar a házmesterék ablaka fénylett telen. Benéztem rajta. Amit láttam, azt alig tudtam elhinni.

Az öt fiutól körülveve ült az én egyetlen, de hogyan! A fehér öltözet

Két hentesinas!

felveszek jelentkezés irásban
Darab Imre Budapest, VI.,
Hajós utca 31.

a cipőtől a sapkája csúcsáig csupa sár és maszat. Az arca kipirulva, a szeme fénylett és egy ütött-kopott kis kék íabosból hideg bablevest kanalazott.

Hogy el nem ájultam, azt ma sem értem. Aki eddig ezüstkanállal, külön tányérből nem ette meg a főzeléket, déli maradékot kanalazott egy csorba pléhkanállal. És milyen étvágygal evett, milyen boldogan!

Csodák csodája, beteg se lett, se másnap se később. Azóta megjött az étvágya, megerősödött, kiszinesedett az arca. Meg az enyém is. Mert a barátok minden délután pontosan érte jöttek azután. Én pihentem, 5 meg párosával ette a vajaskenyereket, itta a kávéját.

A drága öreg doktor bácsi végre meg volt elégedve. Morgott ugyan egy kicsit, mert teljes elismerést nem kért tőle elnyerni. Azután kedvesen szeretettel megsimogatta „szegény kis egyke“ kipirult, boldog arcát.

UJHAZYNÉ TÓTH MÁRIA

435 betegfelvételtől és 100 ezer ápolási napról tanuskodnak az elmekórház könyvei

Egy év áldozatos munkája néhány szám és néhány jó szó tükrében

Nagyvárada. Saját tud. Amikor dr. Szedlák Odön ideggyógyászt, a nagyváradi elmekórház kiváló főorvosát felkerestem, azt hittem, hogy abba a fáradtságos és sokszor bizony áldozatot nem ismerő munkába nyerek majd betekintést, amelyet az elmúlt évben az intézmény orvosai az ápolószemélyzettel és a kórház többi alkalmazottjával együttesen végeznek. A főorvos azonban, — aki egy jó órai távollét után, éppen a betegek látogatásából tért vissza rendelőjébe — elhárítómozdulatot tesz: — A mi munkánk csak két adat: 435 betegfelvétel és 100.000, — valamivel talán még több ápolási nap.

Inkább a betegek munkájáról beszéljünk. Az talán a mi munkánknál „ujszzerűbb“ és érdekesebb. Ujszerűbb, mert — ne tagadják! — most maga is csodálkozik s látom mindjárt

Nem „bolondok“, hanem betegek

Közben új beteget hoznak. Majd „bolond“ rokona felől érdeklődik egy vidéki atyafi.

— Látja ezt sem szeretem, szól a főorvos. Ez a kifejezés „bolond“ bizonyos lekicsinylést árul el a betegekkel és az intézménnyel szemben. Ezek, akik itt vannak nem „bolondok“ hanem betegek akik éppen olyan elbírálás alá esnek, mint a többi betegek. Sőt sokkal szánalmasabbak, mert hiszen a lelkük beteg.

Ha így végig megyünk a pavilonokon, mintha nem is elmebetegvitézetben járnánk. Barátságosan üdvözölnek a betegség foka szerint különböző elhelyezett betegek. Sehol sem-

azt kérdezi: Ugyan, mit és hogyan dolgozhatnak ezek a szerencsétlenek, akik már „élő halottak“.

Először is orvosilag nem ismerjük ezt a téves meghatározást. Az elmebetegeknek is megvan a maguk külön társadalma, ők is figyelemmel kísérik a külső világ eseményeit. Érdekes hogyan hat rájuk a mostani háború. A rádióból mindent megtudnak. Fléknk eszmecserét folytatnak a „császárok“ és a „hadvezérek“, — mert ezekből — fűzi hozzá a főorvos — bőven van itt. kölcsönösen kicserélik véleményüket, haditerveket kovácsolnak, néha összekapnak, de csakhamar kibékülnek, leírják, vagy lerajzolják terveiket s a vizitéken bemutatják, hogyan kellett volna Sztalin rádot elfoglalni, egyik másik már Szibériát is bekebelezte volna...

mi disszonáns hang, lárma, mindenki foglalatostkodik valamivel. Kártyáznak, sakkoznak, társasjátékokkal szórakoznak, a nők zenélnék, kézimunkáznak s az intézet ugynevezett foglalkoztató munkahelyein szabó, asztalos, cipész műhelyekben vígan, tütyörészve dolgoznak az elmebetegek bizonyos fokú nyugalommal és megelegedéssel.

— Ez a munka ami itt folyik — jegyzi meg a főorvos — csak egy része annak a döbbenetes produkciónak, amelyet a negyvenéves multra néző nagyváradi elmekórház ápoitjai a mai-napig végeztek. Győződjön meg személyesen maga is.

A kiállítási terem — hová a főor-

vos vezet — valóságos muzeum. Képek, könyvek, művirágok, lehelet finom csipkekészítmények, játékszerek, miniatűr szélmalom sorakoznak egymás mellé s általában van minden itt, amit emberi kéz alkothat. Amit még e gyűjteményről elmondhatnánk elmondja maga egy beteg. Írását szintén ott látjuk a muzeum rajzai és festményei között. Ime:

Tudjátok e kedves kiállítást látogatóim, hogy mindezekben, amiket itt látatok mi a legcsodálatosabb? Nem más csak az, hogy a-tól cettig a legkisebb jottáig mind hatóságilag megbélyegzett ön- és közveszélyes bolondok tervezték és termelték ki, hogy megszegyenítsék az okosokat, hogy egy test se dicsekerhessék teremtője előtt. Így te'ik be Pál apostol jóslata: A világ bolondjait választotta ki magának Isten, hogy megszegyenítse vele a bölcséket.

Láthatta most — fordul felém a főorvos — hogy mennyire nem „élő halottak“ ezek, akiket itt ápolunk. Sok esetben meggyógyulnak és sikerül is őket visszaadni a társadalomnak — Máskor javultan mennek el, de még akik itt maradtak, azok sem annyira elveszettek, mint „odakint“ gondolják.

Számok és száraz adatok helyett tehát sokkal többel találkoztunk s talán sokkal meggyőzőbbel minden számmal és adattal. És mintha ez a gyűjtemény, ez a gazdag „muzeum“, vagy „kiállítás“ nemcsak az elmebetegek, de az orvosok munkájáról, a pszichiáter lélekirányító és végsőkig szellemi produkcióra készítő teljesítményéről is beszélne, sőt nagyon is sokat árulna el.

(h. i.)

HAZÁNK - NÉPUNK - JOVÓNK

Pillanattfelvétel a Bajtársi Szolgálat asszonyáról

Szeretnék egy pillanattfelvételt adni a Bajtársi Szolgálat asszonyáról, olyat, hogy ne csak az arcát tükrözze vissza, ne csak a jól onduló haját, vagy a mosolyát, hanem a lelkét, puha, meleg, drága, asszonyi lelkét is megmutassa.

Megy, hívja a kötelesség. Ott jár kiint Nagyvárad határán, valahol Fegyűvársárhely felé viszi az útját. A szél fúj, csak imitt-amott egy-egy nyomorúságos házikó. Ő megy tovább és a hideg, esőpös téli szél pirosra csokolja az arcát.

— Tudod, — mondta társainak a jól végzett munka elégedettségével — hét kilométerre volt a házam. Szerencsére négy és fél óra alatt meg is jártam oda-vissza a 14 kilométert és a csúnya, göröngyös, jeges úton úgy éreztem, hogy én is kivesszem részem egy kicsit az orosz hőmezők fáradsámból — és erre a gondolatra egyszerre könnyű lett az út. Holnap már lesz a két kis fiúcsanak cipője, újságolja boldogan, mint ha a saját gyerekeiről lenne szó. Egy kis meleg ruha is. Majd meglátom, hogy mit is tudok még az érdekében tenni. Az arca mosoly, boldog büszke ragyogás — de aztán megjegyzi, hogy egy kicsit megviselte az ismételt tizenöt kilométer és bizony egy egész napot felhútt utána s csak arra kérte a jó istent, hogy ne legyen beteg, mert igen szűgyelendő visszaküldeni gondozottjainak nyilántartó lapjait azzal, hogy nem vállalhatják tovább őket.

Ez az egyik fénykép a Bajtársi Szolgálat asszonyáról. Az igazi női lélek arcképe. A másik fényképem is ilyen lelket mutat. Ez is kiint járt valahol, nagyon messze, a külváros szélén. Kereste, kutatta az egyik gondjára bízott családot. Először nem találta meg. Bekopogtatott ismeretlen ajtókon eredménytelenül. Benyitott egy újabb helyre. Az udvar üres, a házban nagy szűgyenség nyomai, az ablak papírral be ragasztott, a szobában rossz levegő, ordító, nagy nyomorúság. Az ágyban közhelykoru nő fekszik. Beteg. Már két hete nyomja az ágyat. Egyedül van, senki se sincs, így éli szomorú özvegységét. Csak ritkán nyitják rá az ajtót a szűgyény szomszédok. Nincs orvos. Szűgyénységi bizonyítvány kellene, orvosság, de nincs, aki segítsen rajta, aki utána járjon. Szerencsésjére betévedt hozzá egy bajtársi szolgálatos asszony és hivatásán kívül felkarolta az útjába került szűgyény asszonyt. Kijárta, hogy orvost és orvosságot kapjon. Segített és szűgyének szeretete a hála piros rózsáival hinti be az élet csodálatos útját.

A Bajtársi Szolgálat asszonyát ragyogó gyerekszemek várják. Nem is egy helyen szaladnak elébe az apróságok, át fogják a térdét. Az édesanyák hálás, könnyes szemmel azt se tudják, hogy hová is ültessék le és a gyerekek bizalommal vallatják, hogy mikor jön me-

gint majd hozzájuk. Persze cukorka is akad a táskájában, vagy egy kis sütemény. Ha süt valamit a Bajtársi Szolgálat asszonya, már nem tudja elfogyasztani úgy, hogy ne juttasson gondozott gyerekeinek is belőle.

Nagy, nagy szeretet várja őket minden háznál. A gondozottak megérik a jószót, a szívek megnyílnak, a bizalom szinte testvéries. A fájdalom megnyílnak és megérik, hogy vannak, akik gondolkodnak rájuk.

Az egyiknek már tizenöt család

gondja nehezedik a szívére s amikor szűgyénykének még hat család sürgős bevizsgálását adták át, nem tudott kitérni előle, mert érezte, hogy nem is lehet, tehát máról-holnapra elvégezte az újabb hat környezettanulmányt, nehogy kimaradjanak a rendkívüli segélyből, ha arra ráutaltak lennének.

Ketten a barátnőiktől és ismerőseiktől a névnapi virágok megváltását kérték, perselyt helyeztek a névnapi asztalra és a vendégek abba dobták bele a virágpénzeket. Ezt a pénzt is a hadbavonultak hozzátartozóinak juttatták.

Nagyon-nagyon sokat lehetne írni róla, de én csak néhány kedves pillanattfelvételt akartam csinálni. Gyorsfényképek ezek. Nincsen szépítés, elmázolás rajtuk. Az eredeti szépséget tükrözik vissza — a Bajtársi Szolgálat asszonyának igazi arcát.

Soltész Kálmáné.

Hol vannak a többiek?

Az elmúlt napokban tartotta meg a Bajtársi Szolgálat körzeti értekezleteit, amelyek keretében nagyfotosszerű beszámolókat, jelentéseket hangzottak el a szolgálat működéséről. Megjelentek a dolgozók szép számmal. A beszámolókat lelkesedéssel, lelkes asszonyok voltak mind. akik három helyett is helyt állnak. nyolc-tíz család gondjával a vállukon. Amit vállaltak, becsületesen el is végzik. De amikor az értekezlet sajnálatlaltal megállapította, hogy kevesen vagyunk s azok akik vállalták a munkát, alig győzik önként adódott a gondolat, amit ott láttam a szemek fényében, ott láttam kimondatlanul az ajkukon, vádolóan, szemrehányóan: hol vannak a többiek?

Igen, hol vannak azok, akik tovább élnek kényelmes életüket? Hol vannak azok, akik ezt a kényelmet nem akarják megzavartatni mások gondjával, háttérrel? Azok, akik alvó lelkiismerettel felelősek le és eddig még nem hallották meg, mert nem akarták, hogy kivétel nélkül mindnyájunknak dolgozni kell a jövőért.

Azok az asszonyok, akik valamilyen cseszületnek a tagjai, többé-kevésbé mind ott vannak, becsületesen, kitarván dolgoznak azokért is, akik még nem jelentkeztek. Nem a betegekéről van szó, nem a nyolc-tíz gyerekes anyákról hanem az olyanokról, akiknek már nagyobb a gyermekük iskolába járó, kevesebb gondozást igénylő. Azokról a leányokról, akik ráérnek délben a cukrászdákban üldözni, nézni a jüroléket s mecsatározni a legújabb divatot. Azokról, akiknek mindig csak a saját érdeke és kényelme a legfontosabb és a legszentebb és a köznök tartozó áldozathozatalról nem akarnak tudni.

Hol vannak a többiek? Ezt a kérdést olvastam ki a szemekből. Nem mondták, de ott volt a levegőben. Tudom, mindenkinek fáj a szomorú megállapítás, hogy kevesen vagyunk, mert szaporodik a munka. Ma egy-egy gondozó hölgynek

tizenöt családon felül még többet kell vállalnia, mert a lelkiismeret nem engedi meg, hogy gondozatlanul maradjon akár egyetlen család is a hadbavonultak családjai közül. Vannak közöttük fiatalok, idősek, kis gyermekes anyák, akik kilopják magukat egy-két órára a családból, hogy hazájuk iránti kötelességüket is teljesítsék. Van olyan gondozó is, akinek hónapok óta kint

Több jogot biztosít a bérlőknek az új lakás-szabályrendelet, mint a tulajdonosoknak

Nagyvárad. Saját tud. A törvények és a kormányrendeletek a legtöbb esetben merev tárgyilagossággal szabályozzák az egymással szemben álló érdekesoportok jogviszonyait. Ettől az elvi állásponttól csak akkor térnek el, ha valamelyik társadalmi osztályt a másikkal szemben gyengébbnek, az állami védelemre nagyobb mértékben rászorulóknak tekintik.

Nem kívánunk ezuttal annak a kérdésnek a taglalására bocsátkozni hogy a háztulajdonosok és a bérlők egymás közötti viszonyában melyik érdekesoport szorult nagyobb fokú állami védelemre, hanem az új lakásbérleti szabályrendelet sokkal több terhet ró a háztulajdonosra, mint a bérlőkre és az eddigi szabályrendelettel szemben is több jogot biztosít a bérlőknek, mint a háztulajdonosoknak.

Állításunk igazolására azonban mellőzzük a bérlők javára ezuttal engedélyezett új kedvezmények részletezését és csak egyik ilyen — nem az „egyenlő elbánás” elvén alapuló és a háztulajdonosoknak valóban nagy hátrányokat okozható rendelkezésére kívánunk kitérjeszkedni.

Az új szabályrendelet 40. §. a) 1 bekezdése szerint „a bérlő a bérlet megszűnéskor a bérleményt és annak felszerelését a 30. §. (1) bekezdésében meghatározott állapotban köteles visszaszabcsátani.”

A 30. §. (1) bekezdése szerint pedig „a bérbeadó köteles a bérleményt és annak felszerelését használható, tisztán, féregmentesen és bérleti rendeltetésüknek, valamint a közegészség követelményei-

SZILASY KÁLMÁNNÉ

fehérnemű üzeme

Hlatky Endre-u. 1. Tel. 30-86

Női és fehérneműek, ágyneműek készítése saját és hozott anyagból.

Ürividat üzletek számára nagy választék elsőrangú kivitelű kész fehérneműkben. — Feldolgozó beuzott anyagot is

van a harctéren a férje és erősítésre, gondozásra szoruló szívével odahajlik a fájó szívek fölé és ad szeretetet, biztatást.

Ebben a mai gondokkal telt világban, legszebb hivatása a nőnek a Bajtársi Szolgálat szent munkája. Mert ezent és hazafias ez a munka, a szív jószágának, a hazaszeretnek igazi tüköre.

Jöjjenek hát a többiek is! Ezek a sorok nem akarnak vádolni, hanem hívni. Jöjjenek azok is, akik eddig még nem jöttek. Áldozzanak ők is a hazáért egy pár órát, egy kis fáradságot, egy kis munkát — munkát, amelynek a gyümölcse olyan édes örömmel, megnyugvással tölti el minden dolgozó szívet. Jöjjenek, hogy ne kelljen majd lesütni egyetlen szemet se szűgyenlősen, ne kelljen restelkednie senkinek sem, mert esetleg nem vette ki részét a közösség munkájából, amikor mindnyájan egyggyé kell, hogy forrjunk összetartásban és szeretetben. S. K. n.

nek megfelelő állapotban a bérlő használatába átbozsátani.”

Ez a két, egymással összhangzásban álló rendelkezés tehát teljesen az „egyenlő elbánás” igazságos elve alapján szabályozza az egymással szemben álló érdekesoportok jogviszonyait.

De ezzel szemben ugyanezen 40. §. 3-ik bekezdése szerint „a bérlő nem felel a bérlemény tisztátalan, férges és hiányos állapotáért, illetőleg a bérlemény felszerelésének használatlan, vagy hiányos állapotáért. Ha ezt nem a bérlő, vagy az ő háznépéhez tartozó személy, vagy alkalmazottja, vendége, vagy a bérleményben a bérlő jogán tartózkodó személy követte el.”

Ez a (3) bekezdés tehát egyrészt teljesen ellentétben áll az (1) bekezdés rendelkezéseivel, miután éppen a legfontosabb kérdésben, a teljesen tisztán, féregmentesen és használható állapotban átadott bérleménynek és felszerelésének ugyanily állapotban visszaszabcsátása kötelezettsége alól a bérlőt felmenti és csak arra az esetre teszi őt felelőssé, ha a bérbeadó a bérlő részbeni hibáját az okozott károknak töle, vagy hozzátartozóitól való származását igazolja.

Nagyon természetes, hogy a háztulajdonosoknak, ha magukat annak a veszélynek kitenni nem akarják, hogy bérlők elköltözése időpontjában a teljesen jó és használható állapotban átadott bérleményeket újra ebbe az állapotba helyreállítani kénytelenek legyenek, ezen veszély ellen védekezniük kell.

A védekezés útját, valamint a bérlőknek biztosított újabb kedvezményeket az új szabályrendelet csoportosított ismeretese című kézikönyvben olvashatják

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉCHÉNYI ORSZÁG-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félfévre 19.20, egy órára 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza

Fordítsa figyelmét az üvegbiztosításra. Üzletében, lakásában ezt nem nélkülözheti. Kérjen ajánlatot az 1857-ben alapított legrégibb magyar biztosító vállalatától, az **ELSŐ MAGYAR BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁGTÓL.** Helybeli képviselője: Szent László-tér 2.

Behívják Olaszországban a 24-es korosztályt. Rómából jelentik: (MTI) A Stefani jelentik: Az olasz hadügyminiszterum rendelete értelmében április elsejétől kezdve behívják a 24-es korosztályt.

FILMELŐADÁSOK HATVANBAN A HONVÉDCSALÁDOK JAVÁRA. A harcoló honvédek hozzátartozói javára, mint a Levente Hírközpont közli. Hatvanban négy filmelőadást tartanak. A leventeifjúság is közreműködik az előadások sikere érdekében, amennyiben az előadások előtt fuvós zenekarával szerepel. A hatvani leventék egyébként honvédek javára indított gyűjtésben is szép eredményt értek el. Rövid idő alatt 145 pengőt gyűjtöttek össze és juttatták el a Magyar Vöröskereszthez.

NSE-tea

vasárnap délután az Újsáíró Otthonban

RUHAKEZELŐNÖKET alkalmazásra, ápolónő-, műtősnő- és Röntgen asszisztens-növendékeket kiképzésre felvesz a **Márta Betegápoló Egyesület** (Budapest, VIII. Esterházy-u. 44). A Röntgen kiképzésre csak gyors- és géprajz tudók jelentkezhetnek.

A SZIGLIGETI TÁRSASÁG FELOLVASÓ ÜLÉSE. Vasárnap, január 31-én, este 6 órakor a város háza dísztermében lesz a Szigligeti Társaság ülése. Előző megnyitót mond dr. Némethy Gyula előnök. **Horváth Imre** verseit bemutatja dr. **Farkas István.** Verseiből előad dr. **Soltész Szathmáry Böske.** **Castanóné Köszeghy Marianne** Rubens-tanulmányát felolvassa dr. **Farkas István.** Belépti díj nincs, perselyadományok a harcoló honvédek hozzátartozói javára.

Ha soha fát

emészt a spórá s nem süt jól a sütdje, szakszerűen rendbe hozom. Előmelegítő kis kályhák és tartáruktűzhelyek állandóan raktáron.

Közoosváry József lakatos
 Torna-u. 1/a.

MIBE KERÜL ANGLIÁNAK A HÁBORU? Nagybritannia háborus kiadása az utóbbi hetekben átlagosan napi 20 millió font, vagyis szinte ugrásszerűen emelkedik, mert októberben még azt mondta Kingsley Wood kincstári kancellár, hogy a napi kiadás mintegy 13 millió font. Angliának eszerint most már naponta két és félszer többre kerül a háború, mint az előző világháborúban ennyi idő után és négyszer annyiba, mint a jelenlegi háború kezdésén. (TFK.)

Elsüllyedt egy angolszász szolgálatban álló svéd hajó. Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távíráti Iroda jelenti: Mint a Svéd Távíráti Iroda jelenti, a londoni svéd követség közölte, a külügyminiszteriummal, hogy 2300 tonnas Neva nevű hajót, amely svéd tulajdon, de most angol-amerikai szolgálatban áll, megtorpedálták. A személyzet 21 tagja közül kettőt megmentettek.

HAZTULAJDONOSOKNAK, házgondnokoknak, bérlőknek, ügyvédeknek nélkülözhetetlenek a lakásszábályrendelet ismertetése, irat-, periratmintái Beszerezhető 4 pengőért dr. Lengyel Zsigmondnál, Kossuth-u. 13. Vidékre utánvétel.

Hogy lakása ha n'atos bútor MEZEI-nél vegyen legyen, színes, modern Háló, kombinált és előszobák Konvha újítások.
 Szabadság-utca 12. (Szacsav-utca 48.)
 Előnyös vétel.

Megnyit a Gyilkos-tó téli sportját. Kolozsvárról jelentik: (MTI) A Gyógyozásintézmény SE csúszótókon nyitotta meg a Gyilkos-tónál vitéz Tárcazy-Felcides Román miniszteri osztályfőnök, a társadalmi sport és testnevelés vezetőjének jelenlétében a téli sportját. Nagyszámu részvevővel kezdtek meg a versenyt, amely futás, lesiklás és ugrás számaiból áll. — Vitéz Tárcazy-Felcides Román megbeszélést folytatott a város vezetésével és elhatározták, hogy a város a villamos áramot elvezeti a Gyilkos-tóhoz és ezáltal európai színvonalra emelnék a gyönyörű terepet.

ALAPITVÁNY A HOLLAND-NÉMET KAPCSOLATOK ÁPOLÁSÁRA. Hága: (MTI) A NTL. jelenti: A megszállt holland területek birodalmi biztosa alapítványt létesített a holland-német kapcsolatok ápolására.

Veszek: Kézpénzért, vagy cserébe szőlőoltványért és gyümölcsfáért

Rinaria Portális

vagy Berlandieri síma I. és II. oszt. vesszőt.

Eladók: Gyökeres szőlőoltványt, európai síma és gyökeres vesszőt, gyökeres Rinariát és 3-4 éves erős gyümölcsfacsemetéket.

Arégyezék ingyen.

Szücs szőlőtelen és faiskola
 Biharlószeg

Lezuhant egy amerikai repülőgép. Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Szidrahini epanyolmarokkói helységben lezuhant egy amerikai repülőgép. Két ember szénáégett.

PÁLYAZAT TANYAI GAZDÁLKODÁS PROBLÉMÁIRÓL. — Az OMGE pályázatot írt ki a tanyai gazdálkodás előnyeit és hátrányait szakszerűen feldolgozó irodalmi munkára. Kifejtendő a tanyai gazdálkodás előnyei és hátrányai elsősorban növénytermesztési, állattenyésztési és mezőgazdasági üzemi szempontból. Kifejtendő hogyan gazdálkodik a tanya-gazda a mai viszonyok között s hogyan gazdálkodhatna. A pályamunkák 5-10 nyomtatott ív terjedelműek lehetnek és beküldési határidejük július 31. A legjobb pályamunkát 1000 pengővel jutalmazzák. (Magy. Tud.)

Felállítják Körösi Csoma Sándor szobrát Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik: (MTI) Néhány hónappal ezelőtt Marosvásárhelyen mozgalom indult Körösi Csoma Sándor szobrának felállítására. A kultuszminiszterium hater pengővel járul hozzá a szobor költségeihez. Pénteken Marosvásárhelyre érkezett Dabóczy Mihály marosvásárhelyi származású kiváló székely szobrászművész, aki magával hozta a szobor véglegesen jóváhagyott gipszmintáját. A művész diákos tőzében, kezében könyvvel és vándorbottal ábrázolja Körösi Csomát. A szobrot, amely két és fél méter magas lesz, gránitból faragják. Az ünnepélyes leleplezésre május 30-án, Hőök Napján kerül sor.

VADGESZTENYET GYŰJTŐ LEVENTÉK. A Levente Gazdasági Szövetkezősekben tömörült leventék az elmúlt év végén 487 q és 58 kgr. vadgesztenyét gyűjtöttek. A leventék összesen 7313 pengő 70 fillért kaptak a gyűjtött vadgesztenye mennyiségért. Külön 200 pengő jutalmat kapott Magyarosi Sándor észsáregényi levente, aki egymaga 50 q-t gyűjtött össze. A bickei Levente Gazdasági Szövetkezés 100 pengő külön jutalmat kapott, mert a csapat leventéi 30 q vadgesztenyét gyűjtöttek, — közli a Levente Hírközpont.

Hány napot dolgoznak a hangyák? A tudósok megfigyelései szerint a szorgalom mintaképeinek tartott hangyák az év 365 napja közül csak 120 napot töltenek „munkában”. Október közepétől április közepéig, ezenkívül pedig az esős és hűvös napokon munkaszünetet tartanak.

Egyiptom nem tud gyógyszerrel küldeni Szíriának. Ankarából jelentik: (MTI) A szíriai kormány nemrégben azzal a kéréssel fordult az egyiptomi kormányhoz, hogy Egyiptomból a Szíriában fellépő járványok ellen gyógyszerárakat kaphasson. Az egyiptomi kormány kijelentette, hogy legjobb jóakarata mellett sem küldhet gyógyszert, mert Egyiptomban is gyógyszerhiány van.

Angol ezredet tartóztattak le Spanyolországban kémkedés miatt. Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A wichi rádió jelenti, hogy Madridban 22 embert tartóztattak le kémkedés miatt, köztük egy angol ezredet.

Újabb súlyos ítéletek elsötétítés alatti lopásért. Miskolcraól jelentik: (MTI) a miskolci törvényszék rögtönítélőtanácsa szerdán egész napos tárgyalás után hirdetett ítéletet Viszmeq Dezső 19 éves miskolci munkanélküli és két fiatalok büntésére ügyében, akik Miskolcon és Diósgyőrön elsötétítés alatti lopást követtek el. Viszmeq Dezsőt 11 évi fegyházra, egyik társát 8, a másikat 5 évi fegyházra ítélte a rögtönítélőbíró. — Kassáról jelentik: (MTI) A kassai törvényszék rögtönítélőbírócskára Kovács László büntetett előéletű kéműveatanoncot 12 évi. Busa György 18 éves büntetett előéletű narézámost 11 évi és Onodi Zoltán 18 éves pályamunkást 10 évi fegyházra ítélte. A vádlottak Kassán három egymás után következő estén az elsötétítés alatt követtek el lopásokat.

Kávéházakban és szociálisokban kérjük a **MAGYAR LAPOK** el

Tudja Ön,
 mi az a „Superlatívus” a legfelsőbb fok! Tehát a lecsinosabb, legjobb és legkarcsubb fűzők
Kovits Sándorné
 specialístánál rendelhető.
 Szt. Gellért-u. 10. Nilgesz-telep
 Repülő hídán át.

A Haza Oltára
 A Hadigondozó Szövetség bajtársi szolgálata részére érkezett adományok: Lórántffy Zsuzsanna egyesület juttatása a karácsonyi vásár jövedelméből 200, Elektra 200, Vegyi és Elektromosgyár 200, MATEOSZ, Bogdán igazgató utján 50, névnapi virágmegváltás 11 és 45 pengő. A Hadigondozó Szövetség bajtársi szolgálata hálásan köszöni az adományokat.

NSE-tea
 vasárnap délután az Újsáíró Otthonban

Jelentkezzenek szappaneiszámolásra a szatócok, s a fűszer- és vegyeskereskedők

Felhívom a város területén működő fűszer-, szatóc- és vegyeskereskedőket, hogy az alatt feltüntetett beosztás szerint február hó 3., 4., 5., 6-ik napján feltétlenül jelentkezzenek a városi Közélemezési Hivatalban a január havi szappaneiszámolás megkezdése végett.

Február 3-án az A—F betűvel kezdődő nevek, febr. 4-én a G—L betűvel kezdődő nevek, febr. 5-én az M—R betűvel kezdődő nevek és február 6-án S—V betűvel kezdődő nevek jelentkeznek.

Együttal közlöm a kereskedőkkel és fogyasztókkal, hogy az elszámolás megtörténte után január havi és előbbi mosószappanjegyek el nem fogadhatók, illetve be nem válthatók.

Fonti rendelkezések nem teljesítése vagy megegyezése a további szappanellátásból való azonnali kizárást vonja maga után.

Dr. Soós s. k.
 polgármester.

Február 9-én kezdődik az Olasz Kulturintézet gyorsított olasz nyelvkurzususa

Nagyvárad. Saját tud. Az Olasz Kulturintézet nagyváradai lektorátusa az elmúlt évben kezdett tanfolyamon nagy sikerrel oldotta meg feladatát és nagyon sok kezdőt vezetett be az olasz nyelv ismeretébe. Sok haladó tökéletesítette nyelvtudását. Az első tanfolyam befejezése után most újabb gyorsított nyelvkurzus kezdődik a lektorátus helyiségében. A nyelvkurzus február 9-én kezdődik és május végéig fog tartani, minden héten kedden és pénteken este 7 és 8 óra között. A nyelvkurzusnak tandíja nincs, csak a beiratkozásért kell 4 pengőt fizetni.

Milyen mezőgazdasági munkabérek érvényesek 1943-ban

Jóváhagyta a földművelésügyi minisztérium a Gazdasági Munkabérmegállapító bizottság határozatát

A földművelésügyi miniszter rendeletével jóváhagyta az Országos Gazdasági Munkabérmegállapító bizottság határozatát, amely megszabja a mezőgazdasági munkabérek legalsó és legfelső határát. Ezzel egyidejűleg a kormány a honvédelmi törvény felhatalmazása alapján rendeletet adott ki a mezőgazdasági munka végzésének biztosítása tárgyában. A két rendelet a hivatalos lap vasárnapi számában jelent meg. Ezzel kapcsolatban illetékes helyen a következőket közlik:

Az 1943. évre irányadó mezőgazdasági maximális munkabérek közül a készpénzbérek mintegy 30 százalékkal magasabbak az 1939. évi bérszínvonalnál. Az emelkedés aránya tehát megfelel az ipari munkabérek emelésének. Az elsőosztályú munkás órábéré 32—40 fillér, napszámu nyáron 4.32—5.40 pengő, a kasszánapszám a legnagyobb nyári munkaidőben 8.10 pengő. Az akkordbéreket is 32—40 filléres órábér, illetőleg az ennek megfelelő napszám bér alapvetéssel számították ki. A naturálbérek az 1939-es színvonalon maradtak, mert ezeket a drágulás nem érinti. A summás élelmezésen és havi 2 mázsa kenyérgabonán felül havi 8—30 pengő pénzfizetést kap. A cseléd készpénzbére, amely a lakáshoz és a szokásos szegődményhez, valamint különböző természetbeli járandóságokhoz járul, évi 180 pengő.

Nem lehet túllépni a béreket!

A maximális munkabérek túllépésére semmilyen címen sincs lehetőség. Azt a régebbi rendelkezést, amely szerint a munkaadó a jó munkásnak 20 százalékgig terjedhető jutalmat adhatott, hatályon kívül helyezték, mert az Országos Gazdasági Munkabérmegállapító Bizottság a maximális bérhatár megszabásánál ezt a 20 százaléokt is már beleszámította.

A mezőgazdasági munkabérek összegét nem érinti, mégis a cselédség és munkásság megélhetési viszonyait jelentős mértékben javítja a másik rendelet, amely részben a munkavállalásra és a munkafegyelmre vonatkozóan hoz szigorú rendelkezéseket, de ugyanakkor gondoskodik arról, hogy a természetbeni járandóságait a cselédek és munkások természetben kikaphassák és megtarthassák. Kimondja ez a rendelet, hogy a gazdasági cselédet bér fejében kapott járandóságai után általában nem terheli a közellátás céljára beszolgáltatási kötelezettség. A kenyérgabonaszegődmény kiszolgáltatása tekintetében azonban az április-juniusi első negyedre marad a jelenlegi rendszer, amely szerint a cseléd természetben csak a fejadagnak megfelelő mennyiséget igényelheti. A második negyedre előlegül egyelőres csak a július havi fejadagot kapja a cseléd, de ezt július 31-ike után az 1943. évi termésből 3 mázsára ki kell egészíteni, s az 1943—44 cselédszolgálati év harmadik és negyedik negyedére is a konvencióból természetben kiszolgáltató kenyérgabonamennyiség negyedeként 3 mázsa. Ha a cseléd konvenciója nagyobb, a többletet készpénzben köteles a munkaadó megtéríteni. Ezeknek az aratóknak, akik nem egye-

dül az aratást és cséplést, hanem a gazdaságban előforduló egyéb idényszerű munkákat is vállalják az arató- és cséplőrést természetben teljes egészében ki kell szolgáltatni. Az egész idényre leszerződött summások egy régebbi közellátási miniszteri rendelet értelmében a munkában eltöltött minden hónapra 25 kgr. lisztet kapnak. Ezenfelül a kenyérgabona-keresményükből az egész idényre 10 mázsát természetben megkaphatnak és megtarthatnak. Ha a kenyérgabona-mennyiségük a 10 mázsát meghaladja, a többletet szintén készpénzben kell kifizetni.

Ugyanabban a munkakörben kell elhelyezkedni

Aki az 1942—43-ban mint éves gazdasági cseléd, vagy mint dohánykertész teljesített szolgálatot, köteles 1943—44-re is — akár régi helyén, akár új munkahelyen — azonos munkakörben újra elszerződni és szolgálatot teljesí-

teni. E kötelezettség alól csak a vármegyei gazdasági felügyelőség adhat indokolt esetben felmentést. Azt a gazdasági cselédet, illetőleg dohánykertészt, aki a szóbalévő kötelezettségét megszegi, honvédelmi munka címén kirendelik gazdasági munkálatok kötelező végzésére. Esetleg internálják és mint internáltat katonai vezetés alatt álló munkatáborba szorítják munkára. Súlyos joghátrány éri a munkaadót is, ha gazdasági cselédet, vagy dohánykertészt más munkakörben alkalmaz. Így például tilos gazdasági cselédet ipari üzemből alkalmazni, de éppen így a gazda sem fogadhat fel aratót, vagy napszámosnak olyan személyt, aki a múlt évben gazdasági cseléd volt. A vétkes munkaadót hat hónapig terjedhető elzárással és 3000 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják.

Március 1-ig kell leszerződni

Nemcsak a cselédek és dohánykertészek, de minden más gazdasági munkavállaló is köteles legkésőbb március hó 1-ig leszerződni s ha önként le nem szerződött, március 15-ig a községi elöljáróságnál jelentkezni. Azt, aki sem le nem szerződik, sem nem jelentkezik és aki a munkaközvetítő hivatal által ajánlott munkaalalmat sem fogadja el, szintén honvédelmi munkakötelezettként veszik igénybe. Adott esetben az ilyen személyt is internálják és katonai vezetés alatt álló munkatáborba utalják.

Fontos tudnivalók az EMGE gépkezelői tanfolyamairól

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület a m. kir. Földművelésügyi Minisztérium Erdélyi Kirendeltségének támogatásával és a Kolozsvári m. kir. Gazdasági Akadémia, valamint a Kolozsvári és Marosvásárhelyi m. kir. Állami Gépipari Középiskolák közreműködésével mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendez

Kolozsváron és Marosvásárhelyen 1943. év. március 8-tól március 27-ig.

Kolozsváron a magyar királyi Gazdasági Akadémia táborhegyi főépületében a négy székely vármegye

résztevői részére, Marosvásárhelyen pedig az Állami Ipari Középiskolában Sándor János-utca 18. szám alatt.

A tanfolyamra beiratkozhatnak minden 18 életévét betöltött egyén, aki a traktor, cséplőgép és vetőmagtisztítógépek kezelésével és vezetésével óhajt foglalkozni.

A tanfolyam jelentkezési határideje 1943. március 1. A jelentkezés alkalmával 15 pengő tandíj előre beküldendő. Kolozsváron Majális-utca 22. száma alá. Marosvásárhelyen Genese Dániel-utca 39. szám alá.

Kukoricavetőmag kiállítás Kolozsvárott

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1943. év február hó 6., 7. és 8. napjain Kolozsvárt a vármegyei házigazdák közreműködésével kukoricavetőmag kiállítást rendez. A kiállításon bemutatásra kerülnek az összes Erdélyben termelt és Erdélyben való termelésre ajánlható kukoricafajták. A kiállítás célja az erdélyi termelési és éghajlati viszonyoknak legjobban megfelelő fajták továbbtermesztés céljából való kiválasztása. A kiállításon hirdetik ki az 1942. évi az EMGE által rendezett kukorica termelési verseny eredményeit is, a versenyzők által elért eredmények bemutatásával. A kiállításon kisebb kukorica megmunkáló és feldolgozó gépek és eszközök is bemutatottak. Az igen tanulságosnak ígérkező kiállítás iránt Erdélyszerte élénk érdeklődés nyilvánul meg.

A kiállítás napján, február 7-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor Majális-utca 24 szám alatt a bemutatott

kukoricafajtákat ismertetni fogja Döry Lajos gazd. akadémiai tanár, a termelési versenyeredményt pedig Seyfried Ferenc tanár.

A kiállításra és az előadásokra a belépés díjtalan, vendégeket szívesen látnak.

Az Erdélyrészi Méhészegyesület közgyűlése. Az EME február hó 7-én, vasárnap délután 5 órakor tartja meg ezévi rendes közgyűlését Kolozsvárt, Majális-utca 24. sz. alatt. A közgyűlést követőleg filmbemutatóval kapcsolatos méhészeti szakelőadást tart Csajághy Károly, az OMME főtitkára. A közgyűlést megelőzőleg délután 4 órakor az egyesület igazgatóválasztmányi gyűlést tart ugyanott. A közgyűlésre és a méhészeti előadásra vendégeket szívesen lát az egyesület. Kolozsvár, 1943. január 28. Török Bálint sk. igazgató.

Az idén is megvívják olajcsatájukat a leventék

A Levente Hírközpont írja: A Levente Gazdasági Szövetkezés, mint a múlt esztendőben, idén is megrendezi az ország leventéi bevonásával az olajcsatát, figyelembevéve a nemzetgazdasági és honvédelmi érdekeket. A tavalyi olajcsatától az idei annyiban tér el, hogy míg a múlt esztendőben az összes olajos növényeket gyűjtötték, illetve természeteték a leventék, idén kizárólag napraforgót termelnek. Ebben az évben csak a Levente Gazdasági Szövetkezésben tömörült ifjúság kap megbízást a közellátási szempontból nagyfotosszerű napraforgó termesztésére. A Levente Gazdasági Szövetkezések központja közbenjárására a m. kir. földművelésügyi minisztérium ingyen vetőmagot ad a leventéknek.

Biharmegye alispánjától.

2491/1943. szám.

Tárgy: Biharvármegye törvényhatóságánál közigazgatási gyakorlati állások betöltése.

Pályázati hirdetmény

Biharvármegye törvényhatóságánál m. kir. Belügyminiszter Ur 36.735—1943. III. számú engedélye alapján újonnan szervezendő két vm. közigazgatási gyakornoki állásra országos pályázatot hirdetnek.

A közigazgatási gyakornoki állás az 1929. évi XXX. t. c. 65. §-ában meghatározott képesítéshez van kötve. Illetmények: a XI. fizetési osztályra esedékes fizetés, lakáspénz, családpótlék és háborús külön munkaadó.

Felhívom mindazokat, akik az állásra pályázni óhajtanak, hogy pályázati kérelmüket „Méltóságos dr. Cziffra Kálmán Urhoz, Biharvármegye főispánjához” címezve, 1943. évi február hó 16. napjának déli 12 órájáig hozzám nyújtsák be.

Később érkező kérvényeket figyelembe nem fogom venni.

A közzéolajlatban állók pályázati kérelmüket a szolgálati út betartásával kötelesek beadni.

A pályázati kérelemhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. a pályázó születési anyakönyvi kivonatát; szüleinek házassági és születési anyakönyvi kivonatát.
2. a 7720—1939. M. E. számú rendelet 3. §-a alapján nyilatkozatot arról, hogy a pályázó nem esik az 1939. évi IV. t. c. hatálya alá,
3. magyar állampolgárságot igazoló okiratot, vagy annak hiányában olyan bizonyítványt, amelyek a magyar állampolgárságot valószínűsítik,
4. erkölcsi bizonyítványt,
5. egyetemi (jogakadémiai) lecke-könyvet,
6. az 1929. XXX. t. c. 65. §-ában előírt elméleti képesítést igazoló jog- vagy államtudori oklevelet,
7. életrajzát,
8. a már alkalmazásban levő szolgálati bizonyítványukat.
9. esetleges katonai szolgálat igazolását.
10. közzéolajlatra egészségügyi szempontból való alkalmasságot igazoló új keletű tisztiorvosi bizonyítványt.

Biharvármegye közzéolajlatában állóknak okmányokat csatolni nem kell. Az állást a vármegye főispánja ki nevezés útján tölti be.

Nagyvárad, 1943. január 23.

Dr. ritéz Nadányi s. k. alispán.

Ipartestületi hír

Városunkban nem új dolog, hogy egy-egy társadalmi csoport oly részt kér a jótékonytétellel kapcsolatban a kultúr megmozdulásból, ami a szakembereket is meglepi.

A MÁV-műkedvelő csoportja, mely a műkedvelő verseny alkalmával elsőhelyen állotta a versenyben a helyet, — a közelmúltban saját zenekarral, nagy sikerrel hozta színre a Tokaji asszú című énekes darabot. A Tokaji asszú énekes darabot.

A siker nem maradhatott csupán a MÁV belső ügye és most itt benne a városban kap méltó keretet a Főmél-tóságú Asszony akciójával kapcsolatban, február hó 7-én, vasárnap délután 6 órai kezdettel az Ipartestület székházában, Mezey Mihály-utca 4. szám alatt, az újjáépített díszteremben. Gyönyörű előadásban lesz előadva a kiváló műkedvelők által előadva, melyre a nagyjérdemű közönséget szeretettel várja a rendező bizottság a nemes akció érdekében is.

Versenytergályalási hirdetemény nyomtatványokra

Nagyvárad város polgármesteri hivatala 2703/1943. szám alatt a következő versenytergályalási hirdeteményt adta ki: Nagyvárad thj. város közhivatalai részére az 1943. évben szükséges nyomtatványok szállítására Erdély és Keletmagyarország területére korlátozott nyilvános versenytergályalást hirdetek. A közszállítás költségei szabályszerűen biztosítva vannak. A versenytergályalási és szállítási feltételek a hivatalos órák alatt a városgazdasági ügyosztálynál (Városháza II. em. 26.) megtekinthetők.

Az ajánlatok a gazdasági ügyosztály által rendelkezésre bocsátandó úrlapokon 1943. február hó 15. napján d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztálynál nyújtandók be, a beérkezett ajánlatok ugyanezen napon d. e. 11 órakor lesznek felhívva nyanyott.

Nagyvárad, 1943. január hó 30.
Dr. Gyapay László,
h. polgármester.

16622—1942. tk. szám.

Árverési hirdetemény

Haltitzky Viktor végrehajtónak Bodnár István végrehajtást szorvód ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 136 P 66 fillér tőkekövetelés és járuléka behajtása végett a Bihar községben fekvő, a bihari 1122 tkvi betétben A. I. 1—2. sor — 2046. és 2047. hrsz-u ingatlanoknak a B. 1. alatti 1/2 illetőségre 1400 P kikáltási árban, a bihari 1124. ez. tkvi betétben A. I. 1—5. sor. — 2041, 2042, 2043, 2044, 2045 hrsz-u ingatlanokra 1950 P kikáltási árban.

Az árverést 1943. évi február hó 17. napján délelőtt 9 órakor Bihar községében fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1942. évi november hó 4. napján.

Dr. Implom János s. k. kir. jbró.

A kiadmány hitelű: Bartha iroda fezt.

8 hónapi börtönre ítélték a „feketén“ cséplő és árdrágító orviseli gazdát

— Társait pénzbüntetéssel sújtották —

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad-i törvényszék Várad-tanácsa — mint jelentettük — pénteken délelőtt kezdte meg 68 feketén cséplő orviseli román gazda bűnyüének tárgyalását. A mostre per vádlottjai közül kettőt, névszerint Dogár Jánost és Acs Imrét közszükségleti cikk jogtalan elvonásának büntetével vádolta az ügyészség, míg 6 vádlott ellen vétség, a többiekkel szemben pedig csupán kihágás címen folyt az eljárás.

A pénteki főtárgyalás során beigazolást nyert, hogy Dogár János a jogtalanul megtartott termény egy részét a tör-

vény által meghatározott áron felül el is adta, úgy, hogy egyszeremint árdrágítást is követett el. A bíróság ezért Dogár Jánost, mint főbűnöst, 8 hónapi börtönbüntetéssel sújtotta. A többi vádlottakat 100, 50, illetve 20 pengő pénzbírságra ítélte a törvényszék. Acs Imre és Serbán János ellen a törvényszék a kegyelmi rendelet alapján megszüntette az eljárást.

Dogár János felebbezett a az 6 ügyében az ügyész is felebbezést jelentett be. A pénzbírságra ítélt vádlottak megnyugdottak az ítéletben.

Mikucza Lázár különös „befektetése“

A lefoglalt sertéssel etette meg a lefoglalt terményt

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad-i törvényszék dr. Celeta egyesbírája szombaton délelőtt vonta felelősségre Mikucza Lázár román gazdát, aki az elmaradt nótartásdíj fejében nála lefoglalt terményt eladta. Mikucza ellen az ügyészség sikkasztás címen emelt vádat. A védő azt fejtette, hogy a gazda, amikor a Futurától bizományba kapott terményt visszaszolgáltatta, csak kötelességét teljesítette a jóhiszeműen

járt el akkor is, midőn a termény többi részét a lefoglalt sertéssel megetette, mert így tulajdonképpen a lefoglalt értéke „befektette“ be.

A bíróság Mikucza Lázárt végül is bűnösnek mondotta ki sikkasztás vétségében és ezért két heti fogházbüntetéssel sújtotta, a büntetés végrehajtását azonban három évi próbaidőre felfüggesztette.

„HONVÉDEST“ 1943 január 31-én délután 5 órakor a Református Kulturpalotában

SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei:

Nótás kapitány, Jurik Ju'csi felléptével

Szombaton délután negyed 4 órakor **olcsó helyarákkal nagy gyermek előadás** a színházban. Színrekerül: **Babszem Jankó**, nagy gyermek-operett, sok-sok énekkel és tánccal. A címszerepet Erdélyi Évike játssza. Jegyek 40 fillértől 260 fillérig.

Jurik Ju'csi felléptével szombaton és vasárnap este Farkas Imre legszebb operettje a **Nótás kapitány** van a színház műsorán. Szombaton este A-bérlet, vasárnap este bérletszűnet.

Vasárnap délután negyed 4 órakor Kovács Irén felléptével **Cirkusz hercegnő** című nagyoperett kerül színre **olcsó helyarákkal**.

Pártolja a kezesztény ipart!

Hétfőn este, kedden délután és este, szerdán este BULLA EIMA felléptével Edouard Bourdet: **ESKÜVŐ** című színjátéka van a színház műsorán, mely a budapesti Vigaszínház idei évadjának kimagasló műsorarabja volt. Hétfőn este premier bérlet ráfizetéssel, szerdán este A-bérlet ráfizetéssel. A mélyen tisztelt bérletközönség bérletjegyük felmutatása mellett páholynál 8 pengő, zsöllyénél 2 P, körszéknél 1.30 P ráfizetés mellett a színházi pénztárnál magkapják helyeikre szóló napi jegyüket vasárnap déli 12 óráig. Vasárnap délig ki nem váltott helyeket eladja a pénztár. Felemlt helyárak.

HETI MŰSOR:

Szombaton délután: Babszem Jankó. (Gyermek előadás.)
Szombaton este: Nótás kapitány, A-bérlet.
Vasárnap d. u.: Cirkuszhercegnő.
Vasárnap este: Nótás kapitány.
Hétfőn este, kedden délután és este, szerda este: Esküvő. (Bulla Eima felléptével.)

MAGYAR HŐSÖK

Simon János őrvezető

Szép példáját adta a rendületlenül küzdő magyar katonának Simon János őrvezető.

1942 augusztus 24-én heves harcok folytak az osztrigok-korotajoki vasútvonal átjárójának birtokbavételéért és az ottani hídfő megtartásáért. Simon János e harcokban a harcélőrs-parancsnok volt. Augusztus 24-én hajnalban éppen az őrszemek ellenőrzését végezte, amikor egy négy főből álló ellenséges járőr meglepte, váratlanul rárohant és az egyik bolsevista három helyen is megsebesítette szuronyával Simon őrvezetőt. Simont azonban sem sebei, sem a vele szemben álló tülerő nem félemlítette meg, hanem szembeszállott a támadójával és lelőtte. Ezekután a bolsevista járőr többi tagjaira vetette magát, azok azonban rémülten elmenekültek.

A három sebből vérző Simon magához vette lelőtt ellenfelének géppisztolyát és csak akkor ment a köztözhelyre, amikor ellenőrző szolgálatát befejezte.

Marosvölgyi János honvéd

Példás bátorságával és ügyességével jelentősen hozzájárult csapataink sikeréhez Marosvölgyi János honvéd, golyószóró csapatár.

1942 augusztus 18-án Galdajovka községben az ellenségnek sikerült vonalunkba betörnie. A nyomban megindított magyar ellentámadásban Marosvölgyi kiváló bátorsággal harcolt s igyekezett mindenkor olyan tüzelőállásokat elfoglalni, amelyekből a leghatásosabban lőtte az ellenséget. E törekvése közben újból és újból előretört és ügyesen kiválasztott pontokról támadta a bolsevistákat golyószórója tüzevel. Sikerült is a betört ellenség jórészt megsemmisítenie s a még megmaradt bolsevista osztagokat teljesen szétszórni.

Példát mutató, bátor magatartásával és jegyveres tüzejének e tökéletes kihasználásával hatásosan segítette hozzá ellentálló csapatainkat védőállásuk visszafoglalásához.

Bacher István honvéd

Rettenhetetlen hidegvérrel, hősi önfeláldozásával tünt ki a honvédség don-menti harcai során Bacher István honvéd.

1942 augusztus 18-án Galdajovka községben az ellenség tülerővel betört a községet tartó honvédszállalj balszárnyán. Bacher mint golyószóró löszeres küzdött ebben az ütközetben. A golyószórós rajnak az átörés miatt váratlanul vissza kellett vonulnia s a golyószóró csak rövid ideig működhetett volna. Bacher István e körülményt felismerve, páratlan hidegvérrel és bátorsággal behatolt az ellenség küzdőrésszel közsé s azok hátamögül kihozott a löszerkészleiből annyi löszert, hogy annak birtokában a golyószóró irányzója teljes eredménnyel használhatta ki jegyverének tüze. Részben e golyószóró sikeres helytállásának volt köszönhető, hogy a rövidesen megindult magyar ellentámadás kivette állásaiából a betört ellenséget. Bacher István továbbra is ugyanilyen önfeláldozással küzdött s a harcban hősi halált halt.

Hirdessen a Magyar Lapokban

SPORT

Otthon akarnak alapítani a nyugdíjas katonatisztek. — A NYUKOSZ választmányja most tartott értekezletén vitéz nemes Eölbé-Thyil Sándor ny. vezérőrnagy, a NYUKOSZ országos alelnöke indítványt terjesztett elő a nyugdíjas katonatisztek és tiszt házaspárok részére létesítendő otthon alapítására. A választmány örömmel fogadta az előterjesztést és elhatározta, hogy a fővárostól fog kérni ingyen, vagy szerény ellenszolgáltatás mellett e célra alkalmas telket. (Magy. Tud.)

Tizennégy lövéssel sem tudták leteríteni a megvadult bikát. Ceglédről jelentik: A ceglédi közbiztonsági egység egyik kilenc mázsás bikát akart levágni. Közben a bika megvadult, fékentartóit szétszórta és beharagot a Hangya közeli raktárába, ahol a dobozokat az ő saját módja szerint „szétszórta”. Az egyik jelen volt férfi előlirtotta pisztolyát, tizenegyszer rálőtt a rakoncátlankodó bikára, de a lövések nem vették el a megvadult állatnak a kedvét. Végre becsalták egy szűkebb helyiségbe, ahol a mészárosok megfékeztek. Érdekes megjegyezni, hogy közel száz ember tartózkodott a vágóhíd területén, de ezek úgy eltűntek, mint a kámfor. Alig akadtak néhányan, akik segédkezni mertek a megvadult állat leszerelésénél.

Székrenyessyék lemondták a műkoresolyázó bemutatót a kassai verseny miatt

Küldenek maguk helyett táncbajnokokat és más jégművészeket

Az NSE jégpálya vezetősége miután elkövet, hogy sportközösségének szórakoztatására megfelelő attrakciókkal is szolgáljon. Hosszas levelezés után sikerült is lekötöni hat fővárosi műkoresolyázót. Előbbi jelentésünk szerint úgy volt, hogy lejön a híres Székrenyessy testvérpár is, azonban a Kassán rendezendő országos bajnokság miatt lemondták a bemutatót. De a lemondó levelükben már arról is értesítették a jégpálya vezetőségét, hogy kiváló műkoresolyázókat és táncbajnokokat küldenek a maguk helyett.

Ezek szerint a szombat délután 3 órára és vasárnap délelőtt 11 órára kitűzött műkoresolyázó bemutatót megtartják és előreláthatólag igen nagy sikere is lesz.

Férfi ruhákat, használtakat Molnár használt ruha üzletben legjobban árul, eladhat **MOLNÁR** Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

Tegnap esti edzésén már labdát is kapott a NAC

Bodola és Szegedi is részt vett az edzésen

Tegnap este még mindig a Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumban tartotta meg tornatermi edzését a NAC. Ezalkalommal még nagyobb hangulatban folyt le a gyakorlás, mert labdát is kaptak a fiúk. A szokásos bemelegítő gyakorlatok és kiadós svéd torna után

labdát kaptak a fiúk a láb- és fejteniszsel, majd cicázással szoktatták magukat a finomabb labdakezelés művészetéhez.

Ezalkalommal Bodola és Szegedi is résztvettek az edzésen. Dudus szolgálati beosztása már megengedi a rövidebb eltávozást, Szegedi pedig túl van a gyengélkedésen. A többi katonák azonban még mindig hiányoztak az edzésről.

Remekül szerepelnek asztaliteniszeseink

Pozsony. (MTL.) A közép-európai asztalitenisz versenyek második napján is kitűnően szerepeltek a magyar versenyzők. Férfi csapatversenyben a Harangzó testvérekből és Soósből álló csapatunk 5:0 arányban verte a fiatal, de jól játszó német asztaliteniszeseket. A magyar női csapat 3:0 arányban győzött a szlovák hölgyek együttese ellen.

Szolgálatos gyógyszertárak

ARANYAS gyógyszertár, Szt László tér 6. (M. Káin E.) 25-74.
FEHER KERESZT gyógyszertár, Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.
SZENT LÁSZLÓ gyógyszertár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 19-29.
MEGVÁLTO gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker Ács Tibor, Széchenyi tér 6. órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, briliánst vásárol Tarján óras-ékeszerész, Rákóczi-ut 8. 185
Briliánst, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékeszerész, Rákóczi-ut 3. 356
Eladók regények. Dr Baditz, Miskolc. 611
Angora fonal eladó. Timár-utca 1. 712
Rekamier, hencser, kombináltzoba eladó. Kapucinus-u. 11. kapuval szemben. 654
Aranyat, ezüstöt, drágaköveket veszek. Haslinger ékeszerész, Rákóczi-ut 8. szám. 363
Eladó új konyha és előszoba berendezés. Schmidt asztalosnál, Csengeri-utca 26. 717
Kombináltzoba, hencser, rekamier eladó. Kapucinus-utca 11. Kapuval szemben. 715
Szönyegeket: Boszarabiai, torontáli, perzsa, stb. venni, rongyosat is. Címét kérem sürgősen „Szönyeg” jellegre a kiadóhivatalban leadni. 713

Ingatlan

Eladó sok ingatlan. **Kölcsonók** kaputók betáblázásra. **Jelinek** ingatlan-iroda Teleki-u. 2. Irodai órák 9-6-1 2-ig. 625
Eladó 100 négyzetméter telek Koppany utcában, ára 13.000 pengő, több kisebb, nagyobb házak, telkek, szőlők. Tatyáné, Szilvágyi-utca 12. 724
Vennék 5-6 hold szőlőt, Zádori, Téglavető utca 22. 714
Egyedülálló gyermektelen idős özvegyasszony vagyok, — gondjaimon könnyíteni akarok, ezért eladom Sorompó-utcai négylakásos házamat 2000 pengő azonnali készpénzfizetés, holtig tartó lakásom és havi 120 pengő járadék ellenében Megbízottam **Jelinek** ingatlan-iroda, Teleki-u. 2. 721
Eladó kétszobás, konyhás nagybáza, gyümölcskerttel. Ósai-telep. Bajnok-utca 13. 716

Allást nyee

Könyvelőt keres nagykereskedés azonban, másodnapokint délutáni munkaidőre. Címét a kiadóba kér „Keresztény könyvelő” jellegre. 722
17-18 éves ifjút, legalább hat elemi-vel felvételnek a Dreher Haggenmacher Nagyvárad Sörgyáránál. Jelentkezés 10-12 óra között a váradezőllősi telepen. 720
Kocsisokat felvesz a Dreher Haggenmacher Nagyvárad Sörgyár. Jelentkezés 10-12 óra között a váradezőllősi telepen.
Bankgyakorlattal rendelkező, érettségizett keresztény tisztviselőt és gyors és gépirónót keresünk. Ajánlatokat „Bank” jellegre a kiadóba kérünk. 718
Főzni tudó jobb nő mindenek bejárónőnek kis családdhoz felvétel. Pál-u. 3 sz. 723

Hűlőléle

Paragázzal poloskat, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szilvágyi-ut. 7. Telefon 14-21. 664
Okleveles tanár vállalja 1-2 rendes és magántanuló előkészítését. Beóthy Ödön-utca 42. 723
VARRÓCEP javítása, alkatrészek **Jakab** műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Házhoz megyek fehérneműt javítani szépen és olcsón. Rózi, Csáky István-utca 24.
Jó kézírással másolásokat válllok. Címét a kiadóba kérem.

Központban jól bevezetett fodrászüzlet átadó, vagy a berendezése eladó. Cím a kiadóban. 710

KIADÓTULAJDONOS.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

Fő- és felelőszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** Felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc**
Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körirógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

RÁDIÓ

VASARNAP, JANUÁR 31.

7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
8.15 Hírek
8.30 Öszinte beszéd.
9.00 Beszél a front.
10.00 Református istentisztelet a Kálvin-tér; templomból. Igét hirdet Ravasz László dr. püspök.
11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi plébániatemplomból. A szentbeszédet dr. Tihanyi Tibor egyetemi lelkész, kegyesrendi főisk. tanár mondja.
12.15 Levente műsor.
12.55 Barabás Endre előadása.
13.10 Rádiózeneűr.
14.00 Művészelemek.
15.00 A földművelésügyi miniszterium rádióelőadásorozata.
15.45 Mellek Béla-zenekar.
17.00 Sennyei Vera csevegése.
17.10 A Magyar Revü tánczenekar.
17.50 Honvédeink nótát kérnek.
19.05 Rádiózenekar.
20.00 Hangképek a vasárnap sportjáról
20.20 Ósbudavártól a Kivánsághangversenyig.
22.10 Részlet a Székesfővárosi Zenekar január 31-i zenedélutánjáról.
23.15 Magyar nóták.

Budapest II.

11.15 Suki Tomi cigányzenekara.
12.15 A Mária Terézia I. honvédegyezred zenekara.
15.00 Tánczene.
15.40 Az utód. Közvetítés a Vigszínházról.
18.05 Az Operaház előadásának közvetítése. Fidelity.

HÉTFŐ, FEBRUÁR 1.

Budapest I.

5.40 Üzen az otthoni A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 A Székesfővárosi Tűzoltózenekar.
11.15 Kamarazene.
11.40 Avar Gyula előadása.
12.10 Mellek Béla zenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Szalonötös.
15.15 A Rádiózenekar műsorából.
16.00 Györfy György dr. felolvasása.
17.00 A Közellátásügyi Miniszterium rádióelőadása.

17.15 Bartha Ezezsébet és Ignáth Gyula énekel, kieér Gáspár Lajos cigányzenekara.
18.00 Szélczy Zita verseket mond.
18.15 Gécy Barnabás zenekara.
18.35 Dr. Csurgay István előadása.
19.05 Rádiózenekar.
20.30 Ybl Ervin dr. előadása.
20.50 Nemes Török Rózsa énekel.
21.20 Közvetítés a Közforgalmi repülőtér kiképző tanterméből.
21.30 Berlini állami opera zenekara.
22.10 Pertis Jenő cigányzenekara.
22.50 Tánczene.

Budapest II.

19.05 Német nyelvoktatás.
19.30 Dr. Ertl János pestszenterzsébeti Jutagyrának Dalköre.
20.00 Sztrókay Kálmán felolvasása.
20.20 Sovinszky László szalonzenekara.

KEDD, JANUÁR 2.

Budapest I.

8.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
8.45 Hírek.
9.00 A m. kir. haditudósító század közvetítése hangfelvételtől.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a szentimre városi ciszterci plébániatemplomból. A szentbeszédet Szunyogh Xavér Ferenc dr. benécs tanár mondja.
11.15 Egyházi ének és szentbeszéd a Rózsák tere névű magyar görög katolikus plébániatemplomból. A szentbeszédet dr. Rohály Ferenc püspöki tanácsos mondja.
12.20 Időjelzés, vizállásjelzés.
12.30 Az Operaház zenekara
13.45 Hírek.
14.00 A XIII. Honvédkivánsághangverseny. A január 23-i adásunk megismétlése hangfelvételtől.
16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
16.00 Ignác Rózsa előadása.
18.10 A Radics jazzegyüttes játszik.
18.35 Dr. báró Babarcsy István előadása.
19.05 Szimfonikus zenekar
19.35 Dohnányi Ernő zongorázik.
20.00 Jelenetek Rostand szerelmi játékából.

Budapest II.

17.30 A földművelésügyi miniszterium mezőgazdasági felőrája.
18.05 Az Operaház 31-i előadásának közvetítése: Tosca